

POVIEDKY OD MARKÉTY LUKÁŠKOVEJ

Vďaka našim šikovným službám ušetríte aj 15 minút týždenne.
Užite si ich naplno! Začítajte sa a vyrazte do sveta fantázie.

15 ROKOV
VÁM
ŠETRÍME
ČAS

Obsah

Zázračné ráno	3
Prázdniny	13
Koníček	22
Analógový život	31
Pán magister	40

Zázračné ráno

Zo žartu často opakovala, že musela už pri narodení nabrat polhodinové meškanie, a to sa jej za celých nasledujúcich tridsať rokov nepodarilo dohnať. „Akademická štvrťhodinka“ a „better late than ugly“ boli ďalšie jej časté hlášky, ktorými sa snažila kvázi vtipne ospravedlňovať fakt, že nikdy nikam nedorazí včas. Pritom vlastne nechápala prečo. Vždy sa snažila svoj deň starostlivo napláňovať, vypočítala si, koľko jej zaberie času, kým sa vyhrabe z domu, ako dlho pôjde na miesto určenia, a dokonca sa už v priebehu rokov naučila započítavať aj desaťminútovú rezervu na parkovanie a ďalšiu päťminútovú rezervu na cestu od auta tam, kde mala v určený čas byť. Ale nikdy to nevyšlo, vždy sa objavila nejaká nečakaná okolnosť, ktorá celý starostlivo poskladaný rozvrh narušila.

Napríklad raz, ponáhľala sa na schôdzku, vonku bolo asi štyridsať stupňov, a tak sa rozhodla, že psovi napustí studenú vodu do lavóra a dá mu ho na terasu, aby sa mohol ochladiť. Bude na schôdzke včas, a ešte s triumfálnym pocitom paničky roka. V momente, keď chcela lavór plný vody položiť na dlaždice, vykĺzol jej z ruky, dopadol na zem a voda z neho jej vyšplechla priamo do tváre. Práčne nanesený mejkap bol preč, vlasy bolo treba znovu vyfúkať. Na schôdzku dorazila s meškaním o „akademickú štvrťhodinku“ a zlostná, že to zas nevyšlo.

Bolo to ako nejaké prekliatie. Keď už vychádzala z domu s dostatočným predstihom, na hlavnej bola nehoda. Keď už došla na miesto včas, snažila sa zaparkovať dvadsať minút. Ako to, dočerta, robia ľudia, ktorí sú všade včas? Venujú celý deň len snahe dostaviť sa v správnom čase na jednu schôdzku? Nocujú pred tým podnikom? Vyrážajú o šiestej ráno, aby tam o desiatej určite boli? Potrebovala dobehnúť tú polhodinku, ktorú nemohla dohnať už tridsať rokov, a premýšľala, kde ju má vziať. A tak sa dokonca znížila k tomu, čím sama pohrdala. Začala si vyhľadávať lifestylové články, ktoré čitateľov poučovali, väčšinou v niekoľkých očíslovaných bodoch, ako to urobiť, aby ich život bol lepší a kvalitnejší. Článkov na tému time managementu našla toľko, že by potrebovala vo svojom živote toho najlepšieho time managera, ktorý by jej našiel dostatok času na to, aby si ich mohla preštudovať.

Rady boli všelijaké. Dozvedela sa, že „nemať čas“ je vlastne výhovorka, že ak človek naozaj chce, nájde si čas na čokoľvek, čo si vezme do hlavy. Pohrdavo si odfrkla. Ide vraj len o to, ujasniť priority. Jej priority boli pritom jasne dané – chce na schôdzky prísť nalíčená, upravená, pokojná. Chce urobiť dojem. Nechce dávať najavo slabosť. Nechce na ne dobiehať s mokrou hlavou, maľovať sa v električke a na WC následne zistiť, že tričko si obliekla naruby, nechala doma zapnutý kávovar, pravdepodobne nezamkla dvere a zabudla si nabíjačku na mobil. Nedokázala konať v strese a v rýchlosti. Ako si teda „nájst“ čas v dňoch, ktorý je väčšinou od rána do večera jasne vymedzený časmi mítingov, telefonátov a časmi potrebnými na prepravu medzi jednotlivými časťami mesta?

Odpoveď bola naporúdzi, ale stále ju tak nejako nechcela vidieť. Vstávať skôr. Toto bolestivé zistenie ju tak vyviedlo z miery, že dva nasledujúce dni sa sama od seba zobudila o piatej ráno a premýšľala o tom, či sa ešte niekedy v živote naozaj vyspí. Bol to, mimochodom, jeden z dôvodov, prečo doteraz ani neuvažovala o deťoch. Mala pocit, že partnera by si bez problémov našla, koniec koncov, keďže venovala dostatok času svojmu zovňajšku, nemala o nápadníkov núdzu. Ale čokoľvek

iné, hlbšie, odmietala. Nemala na to čas. Všetky jej kamarátky mali deti a ona stále len počúvala historky o tom, koľkokrát sa v noci budia, koľko hodín v kuse nechajú svojich rodičov vyspať (málo) a ako sa vlastne spánok stane hlavnou témou života každého rodiča na niekoľko rokov. Ako tí ľudia zvládajú okrem starostlivosti o deti ešte „normálny život“, keď v noci spia napríklad štyri hodiny a nemajú kedy ten deficit dohnať? Lamentovanie nad spánkovým deficitom navyše vždy uzavreli konštatovaním, že im to za to stojí. Stále dookola tie isté reči, dôležitá je rodina, zdravie, všetko ostatné počká. Nepočká, keď musí človek platiť hypotéku za byt v centre a chcete získavať tých najlepších klientov.

V to pondelňajšie popoludnie poprela svoju osobnosť a vydala sa do kníhkupectva. Zahla k regálom, ktoré boli určené pre ne-beletriu. Knihy sa dnes vydávajú absolútne o všetkom, od návodu na chov anduliek cez desatoro umenia meditovať po kuchárky úzko zamerané na jednu plodinu, napríklad patizón, čo jej pripadalo fascinujúce, pretože doteraz ani nevedela, že patizón existuje, nieto ešte, že sa dá vymyslieť 87 receptov s ním. Podišla k regálu s knihami o osobnom rozvoji. Tento regál je určený ľuďom, ktorí sú stratení vo svojich životoch. Ako zvládať úzkosti. Ako nájsť ideálneho partnera. Ako vychovávať deti. Ako nájsť ideálnu prácu. Rozhliadla sa okolo seba. Všade okolo nej isto-isto stáli samí životní strokotanci, ktorí si myslia, že im útla knižočka za dvadsať eur poskytne spoľahlivý návod na život. Povzdychla si, pretože v ten deň bola jedným z nich. Očami sa zastavila na dvoch tituloch: Záračné ráno a Klub ranných víťazov – tajomstvo radostného, bohatého a tvorivého života. Vzala tie knihy do ruky a mala dojem, že ak ich otvorí, podpíše vstup do nejakej sekty. Sekty ľudí, ktorí sú hore v čase, keď každý normálny človek ešte spí. Je tu svet, ktorý existuje dve hodiny bez toho, aby o tom ona alebo ktokoľvek, koho poznala (okrem rodičov detí), vedel.

Premýšľala, ako ten ranný svet asi vyzerá. Je plný ľudí, ktorí chcú pred

raňajkami zabehnúť desať kilometrov, upiecť si domácu granolu, meditovať, upratať, vyprať bielizeň, odpovedať na e-maily, a tým pádom mať o desiatej predpoludním pocitovo štyri hodiny popoludní. Určite sú to ľudia, ktorí dokážu stihnúť naozaj všetko. Potrebuje na to prečítať tieto knihy? Pípol jej e-mail. Zajtra jej pribudla ďalšia schôdzka, zas to vyzerá, že bude mať celý deň plný. Keby ju aspoň tá práca tak veľmi nebavila, ale ona to miluje. Zdrapla obe knihy a pri pokladnici nahlas prehltila, keď za ne platila dokopy tridsaťsedem eur.

To, čo bude musieť urobiť ako prvé, jej bolo jasné, bez toho, aby jednu alebo druhú musela otvoriť. Bude musieť chodiť spať skôr. Aby vstala o piatej a spala svojich obvyklých sedem hodín, musí zaspať o desiatej. Mimochodom, aj o tom, ako správne spať, vychádzajú knihy, kolegyňa jej nedávno básnila o cirkadiánnych rytmoch, publikácii Prečo spíme (no prečo asi) a o tom, ako to ľuďom mení životy. Ak je niekto taký hlúpy, že netuší, že v noci sa spí, a toto zistenie mu mení život, dobre mu tak, že za túto knižku dá dvacku. Rozhodla sa, že si nebude na začiatok klásť vysoké cieľe, jednoducho sa pokúsi ísť spať skôr, beztak hodinu pred spaním leží v posteli a prezerá sociálne siete, čo ju následne núti kupovať si blbosti a rozčuľovať sa nad tým, kto všetko sa v dnešnej dobe môže živiť ako influencer. Aj keď ju influenceri štvú, sleduje ich, hlavne tých, ktorí ju motivujú k tomu, aby toho v živote zvládla viac. Aby vyzerala výborne, mala skvelú prácu, pekný byt, veľa kamarátov, bohatý spoločenský život... mimochodom, čo teraz bude robiť so svojím spoločenským životom, keď musí chodiť spať o desiatej? To si bude musieť ešte poriadne premyslieť.

Naaranžovala si svoje dve nové knihy do pekného zátišia s hrnčekom kávy, kúskom chlpatej deky a diárom a celé to zdieľala na Instagrame s popisom o tom, že je odhodlaná začať nový život. Ľudia v komentároch jej odhodlanie obdivovali, pretože vstávanie o piatej všetci považovali za ekvivalent pomalého páchania samovraždy. Ale ona už bola rozhodnutá. Knižky doma odložila na poličku, nastavila si budík na mo-

bile pre istotu ešte pred večerou a potom si spísala zoznam toho, čo a ako stihne, než bude musieť ráno vyraziť z domu. Mimochodom, vyrazí o dvadsať minút skôr než obvykle a bude všade včas. O 21.45 si ľahla do postele, vonku sa zotmelo ešte len pred chvíľou, obvykle v túto hodinu púšťa seriál alebo scrolluje Instagram. Bola celá natešená na ten nový život, ktorý ju od zajtrajška čaká. Chvíľu si ešte čítala komentáre pod svojím postom: „Neblázni a spi, kým nemáš deti“, „Kamarátka vstáva o štvrtrej a nemôže si to vynachváliť“ a „Možno potom konečne niekam prídeš včas! :D“

Ten posledný komentár ju našťval a zároveň v nej vyvolal ten pocit: len počkaj, ja všetkým ukážem. Bolo 21.55 a odložila mobil na nočný stolík. Otočila sa na bok a zavrela oči. Hodiny na stene tikali. Vonku jazdili autá. Niekde ďaleko húkala sanitka, u susedov na balkóne štekal pes. Jej sučka oddychovala v pelechu, ale občas sa nedôverčivo prišla presvedčiť, že sa fakt už ide spať. Susedka za stenou si zas púšťala soundtrack z filmu Rocketman a mala pocit, že je ženskou verziou Eltona Johna. Toto všetko obvykle počúvala, keď sa ešte zďaleka nechystala spať. Pozrela sa na mobil. Bolo 22.20. Dopekla, to už je len šesť hodín a štyridsať minút spánku. Premietala si v hlave, čo všetko chce ráno stihnúť, zvládne aj jeden cyklus práčky, to je vážne skvelé. Verejne by to nepriznala, ale táto sekta asi bude mať niečo do seba. Bolo 22.40. Nemala by si predsa len prečítať aspoň kapitolu z jednej knihy? Nie, aj tak sa tam nedozvie nič iné, ako že sa musí vstať o piatej, aby to celé fungovalo. Vlastne je fakt divné, že o tom vychádzajú celé knihy. Bolo 23.00. No nič, tak sa prvú noc vyspí o trochu menej a doženie to tie nasledujúce. Alebo si zdriemne po obede, ale na to asi nebude mať priestor. Keď sa naposledy dívala na hodiny, bolo 23.45. Čas, v ktorý obvykle chodila spať pred touto veľkou revolúciou.

Prvé zazvonenie budíka si nepamätá. Druhýkrát, teda o 5.10, ju donútil otvoriť oči a vypnúť ho. Otočila sa k mobilu chrbtom, ako keby mohol za to, že si ho na budenie sama takto nastavila, a chcela zavrieť oči

a spať. Ale niekde vzadu v hlave jej znelo, že to urobiť nesmie, veď na Instagrame zdieľala, že vstáva o piatej. Naplánovala si toho toľko. Musí začať dnes. Vstala a poslepiačky šla do kúpeľne, na svoj odraz v zrkadle sa radšej ani nedívala. Opláchla si tvár ľadovou vodou a šla zapnúť kávovar. Vonku bolo šero a v dome ticho. Posadila sa na posteľ a snažila sa uviesť svoj mozog do prevádzky. Niekde mala napísaný zoznam toho, čo chce pred odchodom stihnúť. Zázračné ráno! Nahádzala veci do práčky a rozložila si na zem podložku na jogu. Pretiahne sa tak, ako to videla včera pred spaním na sieťach, dá si kávu, vyberie práčku a potom si v pokoji umyje hlavu a bude mať dosť času na mejkap a výber oblečenia. Bol pred ňou dôležitý deň, mala sa stretnúť s jedným z najúspešnejších českých spevákov a presvedčiť ho, aby prešiel k nej, do jej agentúry, a nechal sa od nej zastupovať. Musela vyzerieť skvele, mlado, moderne, flexibilne, pripravené. Flexibilná bude teda rozhodne, prebleslo jej hlavou, keď si podľa návodu snažila položiť špičky chodidiel za hlavu. Bolo 5.30. Pripadala si trochu ako blázon. Ruplo jej v chrbte, čo ju vydesilo, a nohy vrátila späť. Ležala na chrbte a civela do stropu. Kávovar hučal, už bol zjavne nahriaty, len si na maličkú chvíľku zavrie oči a potom sa zdvihne po tú kávu. Prečo jej nešlo tak ľahko zostať v pokoji aj včera večer?

Otvorila oči. Vonku bol hluk. Pes od susedov štekal. Ten jej jej olizoval tvár. Chvíľu zmätene civela na strop a snažila sa ujasniť si, čo sa deje a čo robí. V momente, keď jej to celé docvaklo, mala pocit, že jej v hrudníku vybuchla bomba. Vyletela z podložky a pozrela sa na hodiny. Bolo osem. Na schôdzke mala byť o pol deviatej. Nemala čas ani nadávať. Vbehla do kúpeľne, vlasy dala do chvosta, na kruhy pod očami nacapkala korektor, hodila na seba prvé oblečenie, ktoré jej v skrini prišlo pod ruku, schmatla kabelku, zabuchla dvere a bežala do auta. Nezamkla, kávovar nevypla, práčku neotvorila. Na križovatkách si maľovala oči maskarou a modlila sa, aby spevákovi pripadal celý tento styling dostatočne fresh. Na schôdzku dorazila len s päťminútovým omeškaním. Zázračné ráno, aké už dlho nezažila.

Po pár dňoch sa jej začalo dariť o niečo lepšie. Síce stále nevedela zaspáť tak, ako by potrebovala, ale ranné budíčky boleli čím ďalej tým menej. Spánkový deficit narastal, ale bola ohromená z toho, čo sa dá za tie dve hodiny navyše ráno stihnúť. Doma mala zrazu stále upratané, zvládla si pripraviť všetko do kabelky, vybaviť e-maily a po pár dňoch dokonca aj ísť si zabehať. Únavu riešila kávou, redbullom, cigaretami. Spevák k nej po pár dňoch rozhodovania skutočne prešiel, to bol, samozrejme, dôvod na oslavu. Nuž tak teda nepôjde spať včas, dospí to cez víkend. To si sľubovala už tri týždne. Občas mala dojem, že telo ju príliš nepočúva, ale je predsa mladá, tak vydrží. Rodičia malých detí to vydržia aj niekoľko rokov. Napísala kamarátke a stretli sa o ôsmej večer v obľúbenej vinárni. Chcela si dať jeden-dva poháre len tak symbolicky, ale kamarátka mala čerstvé starosti so svokrou a bolo treba to prebrať. Dorazila domov o polnoci po dvoch spoločne vypitých fľašiach. Budík ráno bol neúprosný. Našťastie bol už piatok a pred ňou vyhliadka víkendu, keď sa konečne poriadne dospí, a potom od pondelka už začne naostro, zaľahne večer najneskôr o desiatej a rozhodne nebude piť.

Ale pondelkové ráno nebolo zázračné. Únavy nazhromaždenej za posledné dva týždne sa jej nepodarilo striasť, skôr naopak; prebudila sa a mala pocit, že jej niekto naložil na hrudník stokilové závažie. Vstala a skoro okamžite sa jej podlomili nohy. Necítila sa dobre, asi mala horúčku. Mrkla na hodiny, bolo 5.15. Tento deň má opäť preplnený od rána do večera, večer je navyše koncert onoho speváka, ktorého po novom zastupuje, tam musí byť. A tiež sa musí pochváliť na Instagrame s tým, že už tri týždne prežíva zázrak. Hodila do seba dva paraleny a šla do sprchy. Vyleží to cez víkend.

Deň bol šialený, ale všetko stihla a všade bola včas. Cez deň jej párkrát volal otec, vždy to položila, ozve sa mu neskôr. Hlavne aby sa večer vydaril ten koncert, bude tam prvýkrát v role agentky, všetko musí skvele klapnúť. „Nesla by si so mnou na huby? Uz vraj rastu,“ pípla jej esemeska od otca. Tak preto jej päťkrát volal? Preboha. „Nemam vobec

cas, ozvem sa," odpovedala mu. Paraleny po raňajkách boli nutnosť. Popoludní sa jej priťažilo, vzala si ďalší paralen, vlastne dva, potrebuje tú horúčku zraziť rýchlo. Na Instagrame zdieľala, čo všetko už od piatej ráno stihla. Mala azda najviac lajkov, čo si pamätá. Na mieste koncertu bola s polhodinovým predstihom, upravila si mejkap a osušila si orosené čelo, kvôli tým sprostým paralenom sa potila ako šialená. „Je ti dobre? Si nejaká poblednutá," povedal jej na privítanie jej nový zverenec. „No jasne, len toho mám veľa, ale úplne v pohode," usmiala sa na neho a cítila, ako jej búši srdce. Ľudia sa hrnuli do sály, je vypredané, vyzerá to na skvelý úspech – už mala v e-maile desať žiadostí o booking na ďalšie termíny. Obsluha vo VIP priestore jej strčila do ruky pohár prosecca. Nemala na alkohol chuť a cítila, ako jej znovu stúpa teplota. Vyriešila to trochu šibalsky – zapila proseccom ďalšie dva paraleny. Keď tak to dospí už zajtra a čo už, nebude mať jedno ráno také zázračné. V sále zhasli svetlá a ľudia začali kričať a tlieškať. Bolo plno a trochu nedýchaťelne. Vo vrecku jej zabzučal mobil, otec: „Cez vikend by si hadam mohla, nie?" „Hej," naklikala rýchlo a mobil schovala. Napätie v sále vrcholilo a konečne sa hlavná hviezda večera zjavila na pódiu. Pyšne si pohladila visačku na krku, ktorá ju oddeľovala od bežného návštevníka, a na rameno jej zaťukal jeden z VIP hostí. „Skvelá práca," pozdvihol pohár a ťukli si. Napila sa. Spustil sa prvý song a ľudia v sále začali poskakať do rytmu. Trochu sa jej zatočila hlava, asi to prosecco. Paralen už začínal zaberať, zase sa začala potiť, ale tentoraz sa jej veľmi neuľavilo. Hudba dunela, svetlá blikali, ľudia pískali a tlieškali a ju zrazu prestali počúvať nohy.

Prebudilo ju pípanie. Tentoraz to však nebol budík. Nebolo päť ráno. Rozhliadla sa okolo seba, všade bolo podivne bielo. Keď otočila hlavu, bodlo ju v nej takým spôsobom, že vykrikla nahlas. Čo je, dočerta, to pípanie? Rozhliadla sa okolo seba: táto izba rozhodne nie je jej a prečo, doparoma, nemôže hýbať rukami? „Dobrý deň, tak už ste hore, je načas," ozvalo sa od dverí. S vypätím všetkých síl sa pozrela, kto to hovorí. Zdravotná sestra? „Kde to som?" „V nemocnici, priviezla vás záchranka

včera v noci.“ „Čože?“ „Skolabovali ste na koncerte, zavolám pána doktora, aby vám povedal viac.“ Zmätené sa zahľadela do stropu a došlo jej, že potrebuje mobil. „Kde mám mobil?“ dostala zo seba a namiesto sestry sa ozval iný hlas. „Asi ho budete mať v šuplíku.“ Otočila sa. Vedľa nej na posteli ležala staršia žena. Mala priateľský výraz a na tvári povzbudivý úsmev. Zašmátrala po svojej ľavej strane, nahmatala šuplík a naozaj našla mobil. Zmeškané hovory, správy. Najviac od otca. Vzdychna. Do izby vošiel muž v bielom plášti. „Tak vitajte späť!“ zahlaholil a pristúpil k jej posteli. „Čo sa mi stalo?“ „Totálne vyčerpanie organizmu spolu s predávkovaním paralenom.“ „Čože?“ „Koľko tých tabletiiek ste si vzali za deň?“ „No, dve asi tak šesťkrát za deň.“ „To je dvanásť tabletiiek. Maximum za deň je osem. Keď k tomu pridáme dehydratáciu a vyčerpanie, malér je na svete. Budte rada, že to vaša pečeň prežila ako-tak bez poškodenia.“ Hrklo v nej. Pečeň? Ved' má tridsať. „Prečo ste si neodpočinuli, keď vám nebolo dobre?“ „Nemala som čas,“ odpovedala úprimne. „Čas máme na to, na čo si ho urobíme. Sú dôležitejšie veci než práca, že, pani Jeřábková,“ obrátil sa doktor na jej susedku. „No veruže,“ kývla a zas sa dobrosrdečne usmiala. „Máme niekomu zavolať?“ „Otcovi,“ hlesla a nadiktovala jeho číslo. Potom zaspala.

Za noc sa niekoľkokrát zobudila a potom ju definitívne prebrali o piatej ráno sestry, keď rozsvietili ostré svetlo a pustili sa do prezliekania postele. Jedna z nich ju potom na posteli otočila, pichla jej niečo do zadku a potom jej vzala krv. Tomu sa hovorí zázračné ráno. Zase zaspala a prebudil ju otcov hlas. „Čo si vystrájala, prosím ťa,“ bola skôr rečnícka otázka, ale aj tak mu odpovedala. „Chcela som všetko stíhať. Nechodiť neskoro a mať dobré kšefty.“ „A napadlo ti, že si hlavne musíš urobiť čas sama na seba?“ Ale ved' vstávala o piatej, cvičila. „Som unavená, budem ešte spať.“

Zo spánku ju prebral tlmený rozhovor pri posteli jej susedky. Pridalo sa k nemu aj vzlykanie. „Doktor hovoril, že veľa času nemá. Že to bude tak maximálne rok.“ Zase zaspala a upadla do hmlistých snov.

Po dvoch dňoch sa prebudila a cítila sa o dosť lepšie. Pozrela sa na posteľ vedľa seba. Veselá susedka tam už neležala, pustili ju domov za rodinou. Zízala cez okno von do nemocničného parku a v duchu si nadávala. Instagram nevidela bohvie koľko dní, nevie ani to, koľkého je, ako dlho tu leží... a žije. Očividne sa to dá. Vyhrabala mobil z šuplíka. „Pojdeme na tie huby?“ a odpoveď pípla vzápätí: „Ale vies, že na ne rad vyrazím za svitania! :)“ „Viem, bude to zázračne rano.“

Prázdniny

„Mami, prosím ťa, postrážila by si mi Toníka? Asi za hodinu by som ti ho dala. Hej, a dalo by sa, aby si došla k hlavnej, aby som k vám nemusela zachádzať? Nebudem to stíhať.“ Pretože Jana bola zvyknutá vždy všetkým vyjsť v ústrety, nezarazilo ju, že jej Monika sa už vlastne ani v skutočnosti nepýta a automaticky počíta s tým, že Jana Toníka postráži. Ved' je to predsa jej dcéra, každá mama urobí pre dieťa čokoľvek, napokon, Monika tiež nejde niekam za zábavou, ale do práce, a to robí de facto hlavne pre svoje dieťa.

Keď jej ho Monika na hlavnej dávala, rýchlo jej vysvetlila, že by bolo najlepšie, aby u nich Toník rovno prespal a aby ho potom otec rovno ráno hodil do škôlky. „Pravdaže áno, už sa nezdržuj a chod'“, vyhrkla Jana a po ceste s Toníkom pozbierali pár gaštanov, budú vyrábať zvieratká a ona upeče slivkový koláč. Keď strčila koláč do rúry a sadla si k nemu, aby mu pomohla urobiť zo špáradiel nožičky, dorazil domov Pavol. Vo dverách do kuchyne sa zarazil, takmer neznateľne, ale Jana to na ňom, samozrejme, videla aj periférne, takú superschopnosť človek získa dlhodobým tréningom po štyridsiatich rokoch manželstva. „Ahoj, Toník!“ vyhrkol podivne nahlas a náhlivo. Dal Jane pusku do vlasov a nahliadol do rúry. „Čo to tá babička pečie?“ „Koláč,“ oznámil triumfálne Toník, ktorý sa práve snažil o to, aby mu žirafa z gaštanov stála iba na troch nožičkách. „No tak to je skvelé! Pozri, myslím, že máme v obývačke

v stolíku nejaké nové časopisy s autami, nechceš sa na to ísť pozrieť?“ „Áááno!“ vykrikol Toník a vybehol do vedľajšej miestnosti.

Pavol sa posadil k stolu. „Bude tu prespávať?“ „Áno, ráno ho odvezieme do škôlky.“ „Dobre.“ „Je to problém?“ „Nie. Len si hovorím, či to nie je nejakو príliš často.“ „Akože ho tu nechceš?“ „Ale no tak, vieš veľmi dobre, že áno. Len by si na to nemala Monika zvykať, že ho sem odloží, kedykoľvek sa jej zachce. Tiež máme vlastné životy.“ Jana len potichu kývala. Pavol bol citlivý na to, keď mu niekto zasahoval do jeho programu. „Vieš, že si mi slúbila, že dnes dorobíme tie slivky...“ „No jasne, keď s tým počítam, keď večer Toník zaspí, tak si k tomu sadneme, to bude za dve hodiny hotové.“

Lenže Toníkovi sa nechcelo spať. Ešte o desiatej večer lietal po dome a naháňal sa s mačkou. Janu už z neho trochu bolela hlava a Pavol len prehltal výčitky. Nakoniec sa odobral spať ako prvý a Jana sa rozhodla, že bude na Toníka aspoň trochu prísnejšia. „Mačička už tiež nemôže, Toník, tiež chce spinkať, všetci už spinkajú, aj dedo!“ Nezabralo to. Trvalo to ešte dve hodiny, tri rozprávky a štyri žiadosti o návštevu toalety, než Toník začal spokojne oddychovať. Jana si vzala baterku a rukavice a do druhej do rána čistila v stodole slivky. Bez kúrenia. Keby zapla kotel, hučalo by to a všetci by boli zase hore. Ak z tohto nebude mať chrípku, tak už nikdy z ničoho.

Či je chorá, alebo nie, na to nejakو druhý deň nemala čas myslieť. Vstávali o siedmej, aby boli o ôsmej s Toníkom v škôlke. Potom musela v meste vyzdvihnúť periny z čistiarne, slúbila susedke, ktorá už nevládze s nohami, že jej ich privezie. Chystala sa tiež ísť sa postaviť do radu na predpredaj vstupeniek do divadla, ktoré Pavol miluje, chystala mu to ako prekvapenie na narodeniny. V rade si uvedomila, že už pár dní nič nevie o svojej druhej dcére Katke, a tak vytočila jej číslo a strávila hodinu v snahe nehovoriť priveľmi nahlas, aby ostatní okolostojaci nespoznali každý detail z jej a Katkinho života.

Katka jej robila starosti. Študovala na vysokej škole už sedem rokov, rôzne prerušovala a odkladala a tiež bola rok v zahraničí. Pavol to vôbec nemohol počúvať, Katka sa podľa neho flákala. Jana to, samozrejme, takto prísne nevidela. Snažila sa mať pre Katku pochopenie, a ako mohla, vychádzala jej v ústrety. Niekoľkokrát jej požičala peniaze, to, samozrejme, Pavol nesmel vedieť. Raz jej dokonca kupovala online cestovný lístok, pretože nemala na účte ani 5 euro, a to, že jej Katka len prezváža a Jana jej volá späť, aby dcéra neplatila útratu, to už bola dlhoročná samozrejmosť.

„Mami, budem od teba niečo potrebovať.“ Jana sa zhlboka nadýchla a dúfala, že to tentoraz bude mať menej núl než minule, pretože jej úspory neboli veľké a do spoločného účtu s Pavlom siahť nemôže. „Potrebovala by som si požičať peniaze, ako viac, v banke, ale mne ich nepožičajú. Čo keby som si ten úver vzala na teba?“ V Jane hrklo. „Si v nejakom maléri?“ „Nie, vôbec nie, chceme s kamarátmi rozbehnúť vlastné tetovacie štúdio a už máme priestor, bude to potrebovať rekonštrukciu. Chceme sa na to zložiť, sme traja, každý by dal asi 6 000.“ „Mám si pre teba v banke požičať 6 000?“ Teraz to Jana povedala veľmi nahlas, ľudia v rade na vstupenky do divadla tak mali jedno úvodné predstavenie zadarmo. „Maminečka, ja viem, že to znie šialene, ale som si istá, že to bude absolútna bomba, a nie je tam čo pokaziť. Tí dvaja kamoši sú skvelí tetovači a ja zas ovládam sociálne siete tak, aby to malo zásah. Nazbierame nových klientov ako nič a potom ti to všetko splatím!“ Janu fascinovali dve veci – ako naivne jej dávno dospelá dcéra zmýšľala o svete a ako veľmi mimo je ona vo svojich 60 rokoch, keď nevie, čo znamená zásah na sociálnych sieťach. „A čo škola?“ Zbytočná otázka. „Vieš, že to aj tak nikam nevedie.“ „A čo otec?“ „Tomu to povieme, až to bude rozbehnuté a úspešné!“ Jana vzdychla. Nevedela hovoriť nie. A už vôbec nie vlastnej dcére. „Dobre, tak až v piatok prídeš, pôjdeme na kávu a vyriešime to.“ Katka začala do telefónu vrieskať od radosti. „Si najlepšia na svete!“ Pavol si to najskôr myslieť nebude. Bola zo svojho sľubu Katke nervózna a úplne jej to pokazilo radosť z ukoris-

tených vstupeniek. Dokonca doprostred druhého radu.

Cestou od autobusu domov míňala lavičku, ktorá stála osamotene pri pamätnej lipe v ich obci azda od začiatku vekov. Sedela na nej ona. Žena, ktorej v ich mestečku nepovedal nikto inak než Popoluška. Jana vlastne ani nepoznala pôvod tej prezývky a ani sa s dotyčnou nikdy nebavila. Počula o nej naozaj veľa rôznorodých a bizarných historiek a nebola si poriadne istá, čo z toho je pravda. Popoluška bývala sama v peknom dome na kraji obce, pracovala z domova, niekto tvrdil, že žije z peňazí svojho zosnulého muža, niekto rozprával absolútne pravdivý príbeh o tom, že si zarába ako spoločníčka, že sa u nej doma striedajú mladí muži, že zdedila peniaze po rodičoch, že jej zomrela dcéra, že je lesbička, a dokonca aj to, že má v záhrade pochovanú svoju milovanú mačku, ktorú pomenovala práve po zosnulej dcére. Jana nad tým všetkým vždy mávala rukou. Mala dojem, že každá menšia obec má takú svoju Popolušku, niekoho, do koho si ľudia projektujú svoje nenaplnené sny, koho si nevedia zaradiť do škatuľky a kto v nich vyvoláva zvedavosť a možno aj trochu závišť tým, že je skrátka iný. V Jane to vyvolávalo mierny nepokoj a vlastne sa Popolušky trochu iracionálne bála. Možno sa skôr bála toho, že by jej pripadala nudná.

Dumala nad tým všetkým tak intenzívne, že si nevšimla končiaci obrubník a vykročila nohou do prázdneho priestoru. Stratila rovnováhu, spadla na zem a odrela si koleno. Sama pre seba si nadávala a zrazu si všimla, že nad ňou Popoluška stojí. „Ste v poriadku? Nie je vám nič? Môžete vstať?“ Kývla a začala sa neohrabane dvíhať na nohy. Vyzeralo to, že pád odnieslo len koleno a nohavice, kosti to zvládli. V jej veku už to tiež nie je úplná samozrejmosť. Jej kamarátka si zlomila nohu po šesťdesiatke a rekonvalescencia potom trvá omnoho dlhšie než napríklad o tridsať rokov skôr. Stáli teraz s Popoluškou tvárou v tvár. Jana si nikdy nevšimla, aká je tá žena krásna. Tým viac chápala, prečo sa o nej rozprávalo toľko nezmyslov. Bola tak o desať rokov mladšia než Jana, nehanbila sa za to, že má šediny, naopak, nechala si vlasy narásť až po

pás a vyzerala, akoby mala na hlave strieborný závoj. Na nose mala trochu pieh a oči boli tmavozelené. Takú farbu Jana ešte nikdy nevidela. Popoluška mala dlhé nechty, také, po akých Jana vždy túžila, ale nikdy nepozbierala odvahu ich nosiť, veď by jej prekážali v práci v záhrade alebo v bežnom živote vôbec a Pavlovi sa to tiež nepáčilo.

„Nechcete sa na chvíľku posadiť? Mám nejaké vlhčené obrúsky, aspoň si utriete to koleno,“ povedala Popoluška s úsmevom a Jana len kývla. Posadili sa na lavičku a Popoluška vytiahla z mahagónovej kabelky balíček vreckoviek. „Ďakujem,“ mumlala Jana a prechádzala rukou po roztrhaných nohaviciach. Tieto mala rada. „Keby ste chceli, môžem vám to opraviť. Dokážem vyrobiť takú záplatu, že to nikto nespozná,“ povedala Popoluška a Jana na ňu fascinovane hľadela. Toto že je nejaká bývalá prostitútka alebo čo sa to po meste roznáša? „Ste veľmi milá, ďakujem.“ A potom bolo ticho. Zvláštne však bolo to, že to ticho nebolo nepríjemné. Bol to ten typ ticha, ktoré spolu prežívajú blízki ľudia a je im v ňom dobre. Obe sedeli a dívali sa okolo seba. Pred nimi boli miestne potraviny. Práve z nich vyliezli dve staršie susedky zospodu z dediny, a hneď ako túto nepravdepodobnú dvojicu uvideli na lavičke, začali si niečo šeptať. „Aké sú nenápadné, že?“ povedala Popoluška pobavene. Jana kývla a uvedomila si, že sa vôbec nepredstavila. „Ja som vám ani nepovedala, ako sa volám. Jana.“ „Teší ma, Mária.“ Podali si ruku. A zase bolo ticho.

„Čo vlastne takto cez deň robíte?“ Jana si dodala všetku guráž, aby sa na toto opýtala. „Tak, sedím, dnes mám prázdniny.“ „Prázdniny?“ „Áno, zistila som, že mi to vyhovuje tak, že napríklad dva dni pracujem intenzívnejšie a potom si dám deň úplného voľna, robím veci len pre seba a rada si sadnem na lavičku, keď je takto pekne. To viete, vitamín D v našom veku je potrebný viac než predtým,“ zasmiala sa. „A keď nemáte... prázdniny, čo robíte?“ Janu štválo, že si pripadala dotieravo. „Myslíte, či som čierna vdova, bohatá dedička alebo stará prostitútka, ako sa tu o mne rozpráva?“ Zase sa smiala. Nebolo v tom počuť ani kúsok zášti.

„Je to vlastne celkom nudná vec – učím jazyky online a robím prekladateľku. Môj otec bol Francúz a mama bola z dedovej strany napoly Talianka. Od malička rozprávam plynulo oboma jazykmi a vlastne som sa nimi vždy aj živila. To je škandálne odhalenie, že?“ Jana sa s úľavou zasmiala. „Potom mi ale vysvetlite, kde sa vzali všetky tie klebety...“ Popoluška sa zrazu zdvihla. „Rada, ale čo tak niekedy inokedy? Objednala som si masáž v meste, tak aby som neprišla neskoro.“ Vytiahla z vrečka vizitku. „Napíšte mi esemesku a zájdeme na kávu. A pokojne prineste tie deravé nohavice.“ A odkráčala. Jana sa za ňou dívala, zozadu vyzerala neuveriteľne mladisto. Nebyť šedivých vlasov, tipla by jej pokojne dvadsaťpäť rokov.

Zvyšok cesty premýšľala nad prázdninami. Pripadalo jej úplne absurdné, ako zo sci-fi románu, že si niekto skrátka určí, že bude mať deň voľna, len pre seba. No áno, lenže ona je očividne sama, nemusí sa starať o muža, o deti, o vnuka. Pozrela sa na vizitku, ktorú celý čas držala v ruke: MÁRIA POPOLKOVÁ, PREKLADATEĽKA a potom e-mailová adresa a web. Telefónne číslo si Jana uložila do mobilu. Doma si spomenula na svoj sľub Katke. Trochu sa jej z toho dvihol žalúdok; za štyridsať rokov, čo sú s Pavlom spolu, nerobila nič za jeho chrbtom. Schovala vstupenky do divadla a začala chystať slávnostnú večeru. Hovorila si, že upečie dvojposchodovú tortu, urobí chlebíčky a marcipánové medvedíky pre deti. Má doraziť aj Monika s Petrom a Toníkom a tiež Pavlova sestra s vnukmi – dvojčatami. Jana chce, aby bolo všetko perfektné a všetci boli spokojní.

Po štyroch hodinách v kuchyni bola hotová. Doslova. Nadávala si, že si na seba vždy niečo také vymyslí, že má síce všetko pripravené, ale ona sama je spotená a nenalíčená a teraz už to nestihne dohnať. Čo sa dá robiť, hlavne, že nič nebude chýbať.

Zatiaľ čo Pavol bol doma akurát načas, na ostatných sa čakalo. Monika s Petrom ani nezavolali, že budú meškať, Pavlova sestra Milena volala

a pre kričiace dvojčatá jej skoro nebolo rozumieť. Keď sa konečne všetci posadili k stolu a Pavol načal tortu, Monika oznámila, že nemôže jesť lepok a vlastne sa rozhodli, že Toník ho tiež jesť nebude, a z Mileny vypadlo, že dvojčatá majú od rodičov zakázané jesť cukor. Peter začal rozprávať o tom, že v poslednom čase neje mäso, a teda si asi nedá chlebíčky, a Toník bol taký zlostný, že si nemôže dať tortu, že dostal hysterický záchvat a váľal sa po zemi asi pol hodiny v krčci, kým ho jeho rodičia upokojili.

To, že Pavol dostal vstupenky na predstavenie, ktoré si dlho prial, sa tak nejako stratilo v reve, zmätku a pobehovaní. Jana sa celý čas snažila, aby všetci mali všetko, odbiehala k sporáku variť kávu, čaje, odnášala tanieriky, vymýšľala rôzne bezlepkové a nesladké varianty všetkého, a až keď všetci konečne vypadli, sedla si na gauč. Mala prepotenú blúzu a boleli ju nohy. Pavol spal v kresle a vstupenky ležali na stole, bolo na nich mokré koliesko od kávy. Vzala do ruky mobil. „Kedy zajdeme na tu kavu?“ „Co tak pozajtra, budem mať zas prazdniny :)“ „Plati! O druhej na namesti Pod Kastanem.“

Vezme si na to popoludnie pol dňa voľna. Dovolenku si obvykle brala, len keď mali niekam cestovať alebo keď u nich Toník bol v lete, nevybavila si, že by si niekedy brala voľno čisto len pre seba. Má z toho mať zlé svedomie?

O dva dni neskôr jej Pavol volal do práce. „Prosím ťa, mohla by si so mnou zájsť o pol druhej do servisu? Že by som tam vyzdvihol druhé auto a potom sme šli každý svojím domov?“ „Jasne, nejako si to zariaďim,“ vzdychla. „Mohli by sme az o tretej?“ naklikala Popoluške esemesku. „Ja tam budem o druhej, vezmem si knizku :)“

Keď s Pavlom vyzdvihli auto, povedala mu, že nejde domov ani späť do práce, že si vzala na popoludnie voľno a ide na kávu. Vyzeral, že neverí tomu, čo počul. „Dovolenku? Prečo? Kvôli káve? S kým?“ „S Popo-

luškou.“ „Tou... tamtou?“ „Hej.“

Keď dorazila, Popoluška bola pohrúžená do knihy s pestrofarebnou obálkou. Jana na chvíľu zapremýšľala, kedy naposledy si prečítala nejakú knihu. „Čo ťa zdržalo?“ „Manžel potreboval odviezť do servisu.“ „Škoda, ja som si myslela, že povieš, že si bola napríklad na manikúre, to by som ti totiž odpustila,“ rozosmiala sa a odložila knihu. Objednali si kávu, potom si objednali víno a rozprávali sa niekoľko hodín v kuse. Jana sa konečne dozvedela, ako je to v skutočnosti s tou „záhadnou“ Popoluškou. Prišla nešťastnou náhodou o dcéru a o niečo neskôr sa rozviedla s manželom. Potrebovala začať znova a inde a presťahovala sa sem, do domu, ktorý jej odkázala teta. Na dolnom poschodí v dome má nájomníkov, z toho asi vychádzajú tie klebety o tom, že strieda partnerov a tak podobne. Mačku síce mala, ale po dcére ju teda rozhodne nepomenovala. V záhrade má akurát lavičku, na ktorú si vyrezala jej meno. „Až tu, v menšej obci, som nejako dokázala spomaliť, začať si užívať život a nepovažovať to za klišé.“ „Spomaliť? Tak to ti závidím. Ja nejako neviem, kde mi hlava stojí.“ „Mne veľmi pomohlo, keď som sa naučila hovoriť ľuďom nie. Trvá to, než z toho človek prestane mať zlé svedomie, ale aj smrť dcéry mi ukázala, že s tým časom teda musíme nakladať správne. A užiť si ho.“ „Preto si robíš prázdniny?“ „Jasné. Urobím si ich dvakrát týždenne a overím si, že svet sa bezo mňa zaobíde. Schválne to budúci týždeň vyskúšaj tiež.“ Jana kývla a napila sa vína. Úprimne neverila, že by sa k tomu dostala.

V piatok popoludní prišla Katka. Už od dverí na mamu sprisahanec-ky pomrkávala. Našťastie je Pavol taký ignorant, že nemal šancu si to všimnúť. Vybalila si a vyrazili na zákusok, aby prebrali finančné záležitosti. „V tvojej banke majú dobrú ponuku na spotrebiteľský úver, kde je teraz zvýhodnené percento na splátkach, tak by som to asi nekomplikovala a brala ten,“ vyhrĺkla na ňu Katka a Jana vlastne nemala dôvod nad tým nejako špekulovať, Katka sa v tomto aj tak vyzná lepšie. „A na tú rekonštrukciu máte nejaký projekt? Rozpočet?“ „Jasné! Kama-

rát je architekt.“ Jana nedokázala odolať dcérinmu nadšeniu. Spoločne na jej mobile v bankovníctve zadali žiadosť o pôžičku, v pondelok zájde do pobočky. Dojedli zákusok a vydali sa späť k domovu. Katka sa zatvorila do kúpeľne a po hodine neprerušeného prúdu vody kričala na Janu, kde nájde čisté uteráky. Jana bežala na poschodie a počula za sebou svoj telefón. „Zdvihni to, prosím, to bude asi z práce,“ zahučala na Pavola a zmizla na poschodí. Keď sa vrátila dole, Pavol sedel pri stole a zísal uprene na stôl. Vydesilo ju to. „Stalo sa niečo? Kto volal?“ „Banka.“ Sekundu jej trvalo, než si dala dohromady súvislosti. „Volali, že u nich máme hypotéku, a keď chceme ďalší úver, môžeme urobiť konsolidáciu pôžičiek.“ „Ako to, že to hovorili tebe?“ Jana sa rýchlo spamätala. „Asi si to omylom naklikala ako žiadosť pri našom spoločnom účte, takže si overili, že hovoria so mnou ako disponentom.“ „Aha.“ „Prečo si požičiavaš šesťtisíc?“ Presne v tom momente sa dole objavila Katka zabalená do uteráka. „Mami, ty si mu to povedala?!“ „Nie, volali z banky, blbo som to zadala.“ „No tak to je super!“ zakričala jej dcéra. „Ty si to chcela pre ňu?!“ tentoraz zakričal Pavol. Jana stála medzi nimi a snažila sa zhlboka dýchať. Nič zlé neurobila. Len chcela pomôcť dcére. Prečo sa zase má cítiť zle? „A dost.“ Nepovedala to hlasno. Ale povedala to tónom, ktorý od nej nepoznali. Obaja stíchli. „Mám toho dost.“ „A nemyslíš, že by sme to mali prebrať? Že by si mala zavolať do banky, nech to zrušia?“ „Nie. Vyriešte si to sami.“ Vzala si kabelku a bundu.

„Počkaj, kam ideš? Ved' si mi mala pomôcť s tým účtovníctvom!“

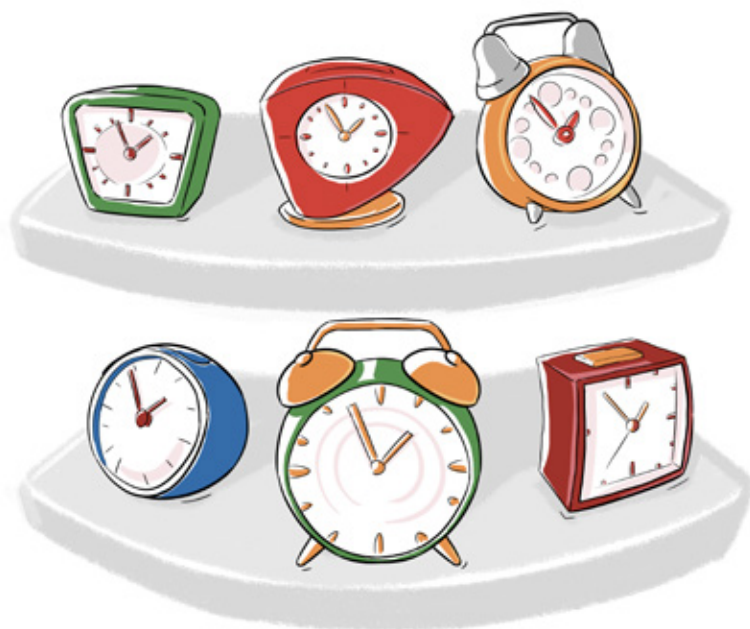
„Mami, a ako ja teraz dostanem tie peniaze? Otec mi ich nebude chcieť požičať.“

„Predsa neodídeš, keď tu teraz riešime celkom zásadnú vec.“

„Mami, ved' si slúbila, že...“

„Nie. Inokedy. Dnes mám prázdniny.“

Koníček

Piata hodina popoludní bol Dušanov najobľúbenejší moment z celého dňa. Len čo totiž veľká ručička poskočila na dvanástku a kostolné hodiny odbili päťkrát, mal dovolené sadnúť si k počítaču. Niežeby sa azda potreboval niekoho pýtať, veď mal 70 rokov, ale keby to urobil kedysi, jeho žena Libuška by sa hnevala. Trvalo roky, než si ustanovili toto pravidlo, ktoré Libuška brala ako kompromis a Dušan ako neuveriteľné príkorie. Došlo mu však, že je lepšie potichu trpieť, než nahlas protestovať, pretože potom je doma pokoj.

Štartovanie počítača pre neho bolo niečo ako obrad. Užíval si to pípanie a nabiehanie systému a vôbec mu neprekážalo, že to trvá. Prehlbovalo to jeho vzrušenie a natešenosť. Pre svoje deti aj vnúčatá bol v kategórii starých ľudí, ktorí v podstate nevedia, čo sú počítače a čo je internet; pritom keď sem internet prišiel, mal pred päťdesiatkou a zorientoval sa veľmi rýchlo. Naopak, mal pocit, že to bolo niečo, čo mu celý predchádzajúci život chýbalo. Zadať heslo, pri tom sa vždy usmieval popod fúzy, pretože vedel, že je absolútne nepriestrelné a Libuška by naň v živote neprišla, a potom ešte chvíľu počkať, než sa ukáže celá štartovacia plocha. Keď sa mu načítala ikonka s e-mailom, nedočkavo na ňu klikol, pre istotu trikrát. Päť neprečítaných. Zdvihol sa mu žalúdok. Prižmúril oči a rýchlo prechádzal odosielateľov. Výborne. Nechá si to na potom, teraz ide rýchlo preskúmať terén. V prehliadači rozklikal uložené záložky – Facebook Marketplace, Aukro, Bazoš, eBay, Annonce a potom všetky

fóra, nože, britvy, objektívy, tachometre, hodinky, hudobné nástroje... po desiatich minútach má v prehliadači otvorených 24 okien. Ďalšiu hodinu mu zaberie, aby si všade prečítal nové príspevky a zorientoval sa v nových ponukách. Na pár inzerátov odpovedá, niekde prihadzuje k vyvolanej cene, niečo si uloží, že si to prezrie neskôr. Súčasne má v messengerovom okne otvorenú konverzáciu s kamarátom Ferom a oznamujú si navzájom novinky a posielajú odkazy. Keď ho Libuška volá na večeru, je sedem hodín a on je ešte len na začiatku dnešnej misie. Ako zberateľ nesmie nič ponechať na náhodu.

Libuška sa kedysi vypytovala, čo objavil nové alebo či našiel to, čo už mesiace zháňa, ale od určitého momentu sa tvári, ako keby jeho koníček vôbec neexistoval. Má dojem, že je to tak nejako zhruba od chvíle, ako jej oznámil, že si na veci prenajme ďalšiu garáž, pretože stodola u nich v záhrade je už plná, rovnako ako povala, kôlna, dielňa a jeho pracovňa. Vtedy sa ho len opýtala, či si uvedomuje, koľko mu to všetko zaberá času a žerie peňazí. A či mu niekedy napadlo, že by ten čas mal venovať skôr ľuďom, než veciam. To mu teda úprimne nikdy nenapadlo. Zbieranie bola jeho vášeň vari odjakživa. Ten pocit, ten adrenalín, to uspokojenie, ktoré sa dostaví, keď narazí na kus, ktorý ešte nemá, ktorý mu chýba, aby nejaký rad, nejaká súprava alebo séria bola kompletná alebo aby sa aspoň o kúsok priblížil momentu, keď sa tak stane. Bol na tom pociť závislý, to si uvedomoval, ale čo, Libuška môže byť rada, že je to taká neškodná vec, a nie napríklad alkohol. Mohol by tiež každý večer vysedávať v krčme. Takto ho má doma a vie, že jeho záľuba je absolútne nevinná. A vôbec, už si ho s tým brala, všetko vedela.

Po ich prvom rande ju vtedy vzal k sebe domov, bol na ten byt pyšný, mal ho po babičke a na rozdiel od ostatných študentov nemusel bývať na internáte. Jej sa tam veľmi páčilo. Bola prekvapená, na čo vlastne jeden človek potrebuje toľko izieb, a zároveň sa jej páčila predstava, že myslí na budúcnosť a raz v tom veľkom byte bude mať rodinu a možno aj Libušku. „A čo je v tejto izbe?“ opýtala sa, keď dokončili exkurziu po

papundeklovom raji na sídlisku Jižní Město. „Tam je... moje veci.“ Nevedel, ako to má pomenovať. Pozrela sa na neho trochu nedôverčivo a zároveň mala v očiach zvedavosť. Čo pred ňou asi schováva? Neochotne sa zdvihol, chytil ju za ruku, otvoril dvere do izby a rozsvietil. Povedal si, že to nebude komentovať a počká si, čo na to povie ona. Bola ohromená. Nikdy v živote nič také nevidela. Izba bola od podlahy po strop zaprataná vecami, ale nebola to hromada bordelu. Boli to starostlivo roztriedené kôpky alebo skupiny rozličných predmetov a ona nevedela, kam sa skôr pozrieť. V pravom zadnom rohu na sebe stáli poukladané tri, nie, štyri harmoniky. Hneď vedľa nich boli o stenu opreté konské chomúty a pri nich päť sediel. Drevený stôl sa prehýbal pod ťarchou asi 25 petrolejových lúč, pod ním boli na seba poukladané obrazy v zdobených rámoch. Zahliadla tiež škatuľu, v ktorej boli staré budíky, naproti na polici bola hromada maľovaných plechových škatuliek, vedľa staré tranzistory, zrkadlá z áut, prázdne zdobené fľaše od piva, niekoľko štósov gramofónových platní, niečo, čo vyzeralo ako kus kanoe, a asi 40 golfových palíc. Izba bola jednoznačne najväčšia z celého bytu a vlastne to vyzeralo, že už sa do nej nevojde ani jeden malý budík navyše. Skoro zabudla dýchať a otočila sa na Dušana. „To všetko je tvoje?“ Prikývol. Snažil sa z jej výrazu vyčítať, čo si o tom myslí. Vyzeralo to, že si myslí, že je v byte psychopata. Ale bola dobrá, opatrná. „Ty zbieraš veci?“ „Hej.“ Neubránil sa úsmevu. „Ako si sa k tomu dostal?“ Nevedel, či si uvedomovala, že touto otázkou spustí dvojhodinový monológ, ale dôležité bolo, že keď to dopovedal, neušla. Na rozdiel od iných dievčat jeho vášeň akceptovala, a dokonca mu aj pomáhala. Nakupovala noviny, vyhľadávala inzeráty, pýtala sa známych, cestovala s ním na zrazy. S príchodom detí však jej záujem opadol. Ona dúfala, že s príchodom detí opadne jeho záujem o zbieranie, ale to sa nestalo. Zo zábavy a sčasti trochu zatrpknuto hovorila kamarátkam, že má doma vlastne tri deti. Ich dvoch synov a Dušana. A Dušan je vlastne zo všetkých troch najnáročnejší, minimálne na priestor.

Po desiatich rokoch od svadby sa už do jeho bytu po babičke nevošli, museli ho predať a nájsť si starší dom na dedine, ktorý bol dispozične

skôr taký menší statok. Mal hospodárske miestnosti, stodolu, pivnicu, kôľňu, povalu, skrátka, veľa miesta na veci, a Dušan ich počas ďalších rokov hravo vyplnil bezo zvyšku. Ona bola celý život zvyknutá žiť v meste a príchod na dedinu pre ňu bol dosť ťažká rana. Ale zvykla si, našla si v tom to svoje, zamilovala sa do zahmlených jesenných rán, keď zabalená vo svetri stála na priedomí s hrnčekom kávy a pozorovala stíchnutú záhradu a hneď vedľa nej naukladanú zbierku kapôt zo Škody 120. Dušanova pýcha. Deti boli z otcovho koníčka nadšené, obaja chlapci, samozrejme, od malička tvrdili, že až vyrastú, tiež budú zbierať, ale s vekom ich to prechádzalo a postupne si k otcovmu „kramárčeniu“ vypestovali skôr averziu – a nakoniec to bola Libuška, ktorá sa pred nimi Dušana zastávala.

Keď sa po večeri vrátil k počítaču, narazil po dlhých týždňoch na niečo, čo mu rozbúšilo srdce. Už roky pátral po jednom type tachometra z lokomotívy, a buď mu zakaždým zmizol pred očami, alebo ho dotyčný predával za sumu, ktorú odmietal zaplatiť. Teraz sa však pred ním zjavil inzerát snov. Slušná cena, overený používateľ, málo prihodení. S trasúcimi sa rukami rozklikol okno e-mailu a začal rýchlo písať. Má záujem, dá pokojne viac, hlavne nech sa ukončí aukcia, ten tachometer skrátka musí byť jeho. Na jeho veľkú radosť prišla po chvíli odpoveď, ale iste, nie je problém, aukciu ukončujem, tachometer je váš. Ako si ho odovzdáme?

Výlety po úlovky mal Dušan veľmi rád. Bavilo ho spoznať nový kraj, nových ľudí, hoci aj nové zbierky, ale tentoraz to bolo sklamanie. Dotyčný pán Vopička nebol zberateľ, iba vypratával povalu po svojom otcovi a zbavoval sa „starých harabúrd“, ako sám povedal na privítanie Dušanova. Toho pri tom slove pichlo pri srdci. Tá predstava, koľko vecí asi takí neznabohovia len tak povyhadzujú do kontajnerov, koľko pokladov sa asi nachádza niekde na smetiskách. Jeden čas aj uvažoval o tom, že by sa na nejaké smetisko vydal, ale keď to doma povedal Libuške, dala mu ultimátum. Buď smetisko, alebo ja. Vyhrala ona, ale veľmi tesne.

Dôležité bolo, že poklad je doma. Dušan si na oslavu kúpil na benzínke kofilu a kávu z automatu a vydal sa spokojne domov. Dnes večer by si mohol dať oddych a pozrieť sa s Libuškou na niečo v televízii, aby si ju zas trochu udobril. Ich manželstvo sa vlastne odohrávalo v zabehanej sínusoide: Dušan sa až príliš ponoril do svojej vášne, Libuška sa našťavala, on si ju udobril, ona mu odpustila, a tak sa zas ponoril do zbierania. A tak stále dookola. Mrzelo ho, že chlapci po ňom jeho nadšenie pre zbieranie vôbec nepodedili. Celé ich detstvo sa tešil na to, až vyrastú a potom si s nimi bude môcť vymieňať kúsky v zbierke. Lenže oni sú úplný opak. Minimalisti, alebo ako sa tomu dnes hovorí. Najviac sa im páči, keď nemajú priveľa vecí. Sú to vôbec jeho deti?

Dorazil domov, zaparkoval. Nebude ten tachometer ani ukazovať Libuške, aj tak by to neocenila. Nezaslúži si to. Zachichotal sa pre seba. Rovno ho umiestni pekne medzi ostatné a bude sa kochať tým, ako to vyzerá krásne. Odomkol dvere do stodoly a rozsvietil svetlo. Žiarovka zachrčala, zablikala a zhasla. Ale to ho neodradí. Začal potme šmátrať po baterke. Je stopercentne schovaná v skrinke po pravej strane vedľa dverí. Urobil krok doprava, aby sa do skrinky dostal, lenže zabudol na to, že tam predvčerom naukladal škatule s pionierskymi odznakmi. Zakopol, rukami sa snažil niečoho chytiť a poslepiacky na seba strhol celú policu plnú konských chomútov. Chomúty ho zavalili a on pod nimi v tme úpel od bolesti. Mobil si nechal v aute, vedel, že keby kričal, aj tak ho nikto nebude počuť. Po dvadsiatich minútach bol presvedčený o tom, že v tej stodole dnes zomrie. Ležal a hlavou sa mu prehánalo, aké má šťastie, že zomrie medzi vecami, ktoré má na svete najradšej. Je to o dosť lepšie, než keby ho skolil infarkt niekde v nákupnom centre alebo ho pomaly zabíjala rakovina v nemocnici. Na náhrobku by chcel mať napísané: Zomrel po tom, čo nazbieral všetky typy tachometrov lokomotív ČSD. „Dušan?“ Libuška stála za vrátami stodoly. Náhrobok nebude. „Si tam?“ „Áno!“ „Si v poriadku?“ „Nie. Ležím pod chomúťmi.“ Otvorila vráta a zasvietila mu baterkou priamo do tváre. „Prekristapána. Toto ja sama nezdvihnem, idem po suseda.“ „Suseda nieee...”

Ich sused sa volal Vták. A bol to hrozný vták. Dušan ho neznášal. Vták si z neho pravidelne ťahoval a nemal pochopenie pre jeho vášeň. „Nechcete zbierať odpadky po dedine? To by aspoň bolo užitočné, hahaha!“ povedal mu nedávno, keď Dušan vykladal z vozíka do záhrady nový úlovok – historický kolovrátok. „Nechcete sa starať o seba?“ prskol na Vtáka, keď sa moril s kolovrátkom do stodoly. A teraz sa z toho človeka stane jeho záchranca, ach jaj, deň, ktorý vyzeral ako najlepší, sa razom začal stávať tým najhorším.

Ozvalo sa zašramotenie. „Dobrý večer, ja som vám hovoril, že vás to zbieranie raz zabije, hahaha!“ zahlaholil Vták a začal z Dušana zbierať chomúty. Potom mu podal ruku a pomohol mu postaviť sa na nohy. „Ďakujem,“ precedil Dušan cez zuby a vrhol na Libušku vražedný pohľad. Vták od nej dostal výslužku v podobe štrúdle a odporúčal sa so smiechom preč. Libuška Dušanovi pred spaním oznámila, že zajtra prídu obaja ich synovia, chcú s ním o niečom vážnom hovoriť. To sa teda naozaj nemôže dočkať. Nehovoriac o tom, že kvôli ich návšteve sa na internet minimálne zajtra nepozrie.

Dorazili na obed a navzdory očakávaniu prišli sami, bez manželiek a bez detí. Dušan z toho bol trochu rozladený, na deti sa tešil, pretože tie ako jediné vedia naozaj oceniť jeho zbierky a má pocit, že je v ich očiach hrdina. Chlapci, no, hovorí im chlapci, pritom majú obaja už vyše štyridsať, sa tvárili vážne, ako keby azda niekto umrel. Pri obede si toho veľa nepovedali, len poreferovali, čo doma, čo deti, čo školy a škôlky, a na tú „vec“, o ktorej sa prišli porozprávať, došlo až pri káve.

„Oci,“ pozerál sa na neho ten starší, Juraj, keď sa napil zo šálky a ochutnal Libuškinu bábovku. „My sme sa s tebou, vlastne s vami, prišli dohodnúť, ako to bude ďalej s týmto domom.“ Dušan vôbec nechápal, čo mu tým chcú povedať. Čo by bolo s domom? Zmätené sa pozrel na Libušku a z jej výrazu mu došlo, že ona o tomto nepočuje prvýkrát. „Ten dom je starý, rozpadáva sa, za chvíľu vám začne padať na hlavu.

Bud' sa doň bude musieť investovať dosť peňazí, aby sa zrekonštruoval, alebo sa bude musieť predat a vy budete mať na zvyšok dôchodku veľa peňazí," povedal Michal, jeho mladší syn, akoby sa nechumelilo. Dom, ktorý je Dušanovo všetko. Dom, kde oni obaja vyrástli. A teraz by ho jednoducho mávnutím ruky predali cudzím ľuďom, alebo rovno zbúrali a tvárili sa akoby nič. Dušan sa takmer nemohol nadýchnuť. Po minúte sa zmohol na reakciu. „A čo moje zbierky?“ „No, to je otázka," ozval sa Juraj. Pozreli sa na seba s Michalom a Libuškou. Aha. Takže oni už to všetko preberali. Najradšej by sa všetkého zbavili. „Takže vy už to máte vymyslené," povedal Dušan chladne. „Oci, neblázni, ved' už to prerastá cez hlavu nám všetkým. Mama hovorila, ako ťa minule musel Vták vyslobodzovať z chomúta." Michal sa rozosmial. „Koľko by stála tá rekonštrukcia podľa vás?" Dušan nemal na humor náladu. „Ja myslím, že tak minimálne šesťdesiatisíc," povedal Juraj. „A čo tu podľa vás treba tak urgentne spraviť?" Dušan si nechcel pripustiť, že majú pravdu. Ale musel sám sebe priznať, že sa domu a jeho údržbe nikdy veľmi nevenoval, vždy len hľadal ďalšie miesto, kam uskladniť svoje majetky. „Rozhodne strecha, tie betónové škridle sú už úplne v hajzli, krov azda ešte vydrží, určite by bolo treba vymeniť odpady, teda aj kuchyňu a kúpeľňu, mali by ste si kúpiť nový kotol a ideálne aj nové okná a zateplenie." „Pozerám, že to máte premyslené," povedal Dušan, vstal od stola a odišiel do spálne. V tú noc nespál.

Ráno vstal skoro a navzdory dohode s Libuškou sa zavrel do svojej pracovne k počítaču. Sedel pri ňom až do večera, neprišiel sa ani naobedovať. Libuška volala synom a bola zúfalá. Čo budú robiť? Ved' otec sa umúdri, uvidíš, hovorili jej, ale sami tomu veľmi neverili. Dušan s ňou neprehovoril ani slovo po celé nasledujúce tri dni, keď sa zdržiaval výhradne v pracovni. Občas zašiel do stodoly a po chvíli sa zase vrátil. Nechápala, čo sa deje. Už sa vlastne celkom tešila, že dom predajú a pôjdu niekam do malého bytu. A možno aj späť do mesta. Bavilo by ju na staré kolená nemusieť sa starať o záhradu a o dom, chcela by viac odpočívať a chodiť častejšie do divadla, na výstavy a podobne. Ale Dušan

sa tých svojich harabúrd nikdy nevzdá, tým si je istá.

Po troch dňoch absolútneho ticha sa jej Dušan prišiel opýtať, či by mohla popoludní po nákupe nechať auto zaparkované na námestí, a nie na dvore. „Jasné,“ odpovedala a bola zmätená ešte viac než doteraz. Odišla na pravidelný stredajší nákup a celý čas dumala nad tým, čo Dušan vymýšľa. Po nákupe zaparkovala auto na námestí a ponáhľala sa s taškami domov. Vlastne sa začala trochu báť, čo sa bude diať.

Pri stodole stálo nejaké cudzie auto, veľká červená dodávka. Nejakí dvaja cudzí muži do nej nakladali obrazy, lampy, vešiaky, škatule... „Čo to robíte? Kto vás sem pustil?“ zakričala na nich, odhodila tašky s nákupom a bežala k nim. „Nechajte to tak! To sú veci môjho manžela! Zlodeji! Sú tu zlodeji!“ kričala ako bláznivá a snažila sa z vrecka vytiahnuť mobilný telefón. V tom strese si nebola schopná vybaviť číslo na políciu. „Madam, čo šaliete, my nič nekradneme, nás sem pustil váš manžel,“ povedal jej jeden z tých mužov, prežúval pri tom žuvačku a tváril sa pobavene. Spoza hromady stoličiek vyzrel Dušan. „Čo tu vyvádzaš?“ Libuška sa nemohla nadýchnuť. „Čo ja tu vyvádzam? Čo ty tu vyvádzaš?“ „Predávam zbierky.“ „Čože?“ „No čože, tak niekde tie peniaze na rekonštrukciu vziať musíme. Ja sa do žiadneho bytu alebo starobinca sťahovať nebudem. Za posledné tri dni som rozpredal celú túto stodolu a možno to bude stačiť.“ „To mi chceš povedať, že tieto haraburdy majú hodnotu je... majú takú hodnotu?“ „Iste. Ja som nezbieral žiadne odpadky, toto je moje celoživotné imanie.“ Pri poslednom slove sa mu trochu zlomil hlas. Libuške to trochu zlomilo srdce. „To akože teraz budeš mať čas aj na niečo iné?“ „No, čo mi zostáva!“ rozhodil rukami a pokračoval vo vypratávaní. Libuška šla do kuchyne a vôbec nechápala, ako sa toto všetko mohlo stať. Dušan prišiel až za tmy a vyzeral riadne unavene. Sadol si k stolu a civel do obrusu. Vyzeral, akoby tí dvaja v dodávke spolu s obsahom stodoly odviezli aj jeho radosť zo života. Nevedela, čo mu má povedať, a tak pred neho len postavila tanier s polievkou. Zjedol pol taniera a šiel si ľahnúť. Aj tak zas nezaspí.

Stodola sa nakoniec zbúrала a na jej mieste postavili pergolu. Strechu vymenili, majú teraz plechovú, kuchyňa vyzerá tak, ako Libuška vždy snívала, a v kúpeľni majú konečne prvýkrát v živote poriadnu vaňu. Cez okná neťahá a od podlahy to hreje. Dušanova zúfalosť sa postupne rozpustila a splynula s ich všednými dňami v novom. V pracovni už skoro nevysedával a mal zrazu hromadu času. Začal chodiť na ryby so susedom Vtákom, a dokonca Libuške kývol na to, že spolu pôjdu do divadla. Bola rada, ale napriek tomu mala pocit, že už to nie je jej Dušan, že ho niekto vymenil, podobne ako tú krytinu na streche. Blížili sa jeho narodeniny a ona mala zrazu jasno, čo mu daruje. Dohodla to cez telefón s chlapcami a všetci sa na tom jednomyselne zhodli.

V deň narodenín usporiadali záhradnú párty a Dušan sa po veľmi dlhom čase od srdca smial. Keď došlo na darčeky, vytiahla Libuška z vrecka malú škatuľku a šla mu pográtulovať. Necháľpavo sa na škatuľku zadíval. Chlapci na neho šibalsky pomrkávali a napätो sledovali, čo povie na jej obsah. Otvoril ju. V škatuľke ležal kľúčik. „Čo to je?“ „To je kľúč, oci, haha.“ „To je kľúč od garáže,“ povedala Libuška. Dušanovi sa rozsvietilo v očiach. „Od garáže?“ „Áno, pán Vták má za pozemkom garáž, ktorú nepoužíva, ved' vieš.“ „Zelený zákal, nemôžem šoférovať!“ vykrikoľ pán Vták, akoby bol na burze. „A tak sme sa všetci dohodli, že ti ju darujeme. Teda, budeme si ju prenajímať. Zostali nám peniaze z rekonštrukcie, to vieš. Chceli sme šetriť, ale na čo by nám to bolo, keď ťa vidím, aký si nešťastný.“ Dušan nemohol od dojatia ani hovoriť. Dal Libuške bozk na tvár, poďakoval sa synom aj Vtákovi a bez slova sa zdvihol a odišiel do pracovne.

Nedávno zahliadol neuveriteľne výhodnú ponuku starých viazaní na lyže značky Rossignol.

Analógový život

Zoznámil sa s ňou na kamarátovej oslave rozvodu. Nebolo to tak, ako to býva v románoch – neupútala ho na prvý pohľad a vlastne ani na ten druhý. Skôr si jeden druhému tak nejako zostali a ich prvá spoločná téma tiež nebola práve tá najromantickejšia na svete. Ich spoločný kamarát Martin oslavoval, že sa rozviedol, a tak sa bavili o rozvodoch a rozchodoch a o tom, aká je láska vlastne úplne prekonaný koncept. Imponovala mu tým, aká je nad vecou a cynická, veľa dievčat by mu oponovalo, že láska predsa existuje a ľudia spolu môžu vydržať až do smrti, ale ona nie. Smiala sa jeho vtipom o tom, že dlhšie než vzťah mu obvykle vydrží načatá marmeláda v chladničke a že ten jediný vzťah, na ktorom záleží, je v skutočnosti len ten, ktorý máme sami so sebou. Bolo to však celé trochu pokrytecké od nich oboch, pretože obaja v kútiku duše túžili po niekom, kto by s nimi bol až do tej smrti a kto by dohliadal na to, aby v chladničke neboli splesnivené marmelády po dobe spotreby.

Na konci večera, samozrejme, došlo k momentu, ktorý mal určiť nasledujúci vývoj ich životov. Pozerala sa na neho s očakávaním, teraz príde bozk a výmena telefónnych čísel. Bozk skutočne prišiel a vyplatilo sa naň čakať celý večer, keď si ho obaja počas dialógu o nezmyselnosti lásky dookola v hlave prehrávali. „Kedy sa uvidíme nabudúce?“ opýtal sa jej rovno. „Tak si napíšeme a dohodneme sa?“ usmiala sa na neho. „Tak to bude trochu problém,“ povedal jej on. Vedela to. Niekoho má.

Samozrejme, že mu ako prvé kontrolovala prstenník, či nie je ženatý, ale pravdepodobne s niekým žije. To bolo rečí o nezmyselnosti dlhodobých vzťahov. Nebola na toto zvedavá, poznala to úplne spamäti. On sa bude vykrúcať, pretože je posratý až za ušami, že by na to tá jeho prišla, dá jej neodolateľnú ponuku, aby sa stala jeho milenkou, a potom ju bude citovo ničiť niekoľko mesiacov alebo rokov a robiť jej nádeje, aby nakoniec zostal s tou svojou, ktorá ho začne vydierať deťmi alebo samovraždou. „Ja totiž nemám mobil,“ skočil jej do jej myšlienkového reťazca. Chvíľu na neho zmätene hľadela. „Aha, stratil si ho?“ „Nie, ja ho skrátka nemám.“ Pristihla sa, že vôbec nechápe, čo sa jej snaží povedať. Akože ako nemá mobil? To sa predsa v dnešnej dobe ani nedá. Takí ľudia neexistujú. „Ako vôbec?“ „Nie, vôbec.“ „A prečo?“ „Žijem... analógovo.“

Jej predstava o dokonalom budúcom spoločnom živote sa lusknutím prstov rozplynula. Je to blázon. Čo to je, kurníkšopa, za magora? Určite má v pivnici vypchaté mŕtvoly zvierat, s ktorými sa po nociach rozpráva. Skúsila zachovať chladnú hlavu a zhlboka dýchať. „Prečo?“ dostala zo seba. „No, ja som bol roky v podstate závislý od obrazoviek a potom som si jedného dňa uvedomil, že mi to zaberá všetok čas. Bolo to ako odvykať si od heroínu, fakt ťažkých pár týždňov, ale teraz som čistý a neverila by si, koľko hodín denne navyše mám vďaka tomu, že som sa zbavil mobilu a počítača.“ „A ako... ako žiješ?“ „Keď sa s niekým potrebujem spojiť, zavolám mu z pevnej linky. Pozri, vieš čo, ono je to na dlhšie rozprávanie, tak čo keby sme cez týždeň zašli na kávu?“

Bola z toho všetkého taká zmätená, že mu prikývla. A potom sa stalo niečo, čo nezažila od svojich asi desiatich rokov. Dohodli si presné miesto a čas, kde sa stretnú, a ona vedela, že sa to na poslednú chvíľu nebude dať nijako zmeniť. Dal jej číslo na pevnú linku s tým, že pokiaľ by to potrebovala zrušiť alebo prehodiť, nech volá v utorok a v stredu medzi obedom a druhou hodinou, pretože inokedy on nebude doma. Dali si ešte jeden bozk na rozlúčku a ona šla domov s tým, že vlastne

neverí, že by sa ešte niekedy v živote mohli stretnúť, keď o sebe teraz nebudú vedieť 24/7 zo sociálnych sietí.

On šiel domov s absolútne skvelým pocitom. Konečne dievča, ktoré sa nezľaklo jeho života bez obrazoviek a internetu. Začínalo sa to pre neho ako nejaký pokus, ale postupom času sa z toho stalo také súkromné náboženstvo. Fičal na pocity, že je absolútne iný než všetci ostatní, a vlastne mal dojem, že má nad nimi navrch. Nie je otrokom sociálnych sietí, telefónu neustále prilepeného k ruke, zo života mu do značnej miery zmizol strach a úzkosti, pretože jednoducho nemal nonstop prehľad o všetkých katastrofách, ktoré sa na svete dejú. Celý tento prehod v jeho živote zároveň znamenal aj zmenu práce. Samozrejme, že je ťažké nájsť niečo, kde človek nepotrebuje komunikovať cez internet alebo skrátka akokoľvek používať počítač a telefón. A tak sa po rokoch vykašľal na prácu v agentúre, kde sa de facto živil tým, že sledoval sociálne siete a reagoval obsahom na to, čo práve frčí, a rozhodol sa začať venovať svojej druhej životnej vášni, na ktorú nepotrebuje digitálne vymoženosti. Knihám. Otvoril si malé kníhkupectvo a antikvariát a dodávky kníh s distribútormi riešil výhradne telefonicky. Potom si našiel pomocníčku Aničku, ktorá všetko elektronicky vybavovala za neho. A aj tak mal najradšej osobný kontakt a knižky, ktoré mu ľudia priniesli osobne, si napokon cenil najviac. Ku každej sa totiž viazal nejaký zaujímavý príbeh, občas v nich bolo napísané aj venovanie autora alebo človeka, ktorý knihu niekomu daroval pred štyridsiatimi rokmi.

Jeho mantra bola jednoduchá – bez mobilov a počítačov to šlo pred rokmi, tak to musí ísť aj teraz. Námietky svojho okolia, že doba sa zmenila a tým, že 99 percent sveta funguje vďaka internetu a mobilnému signálu, sme zároveň tak nejako povinní byť súčasťou celej tej siete, nebral do úvahy. On sa skrátka dobrovoľne rozhodol, že z tej siete vystúpi, a zatiaľ mu to v živote prinášalo len samé pozitíva. Hneď po pár dňoch, keď prestal civieť do obrazoviek a mal pocit, že prekonal abstinénčné príznaky, sa mu začalo o dosť lepšie spať. Prestal mať pocit, že

mu neustále niečo uteká. Či už to boli nové epizódy seriálu, najnovšie informácie o vojne, pandémie, voľbách, čomkoľvek. Vrátil sa k čítaniu novín a urobil si z toho taký pekný ranný rituál s kávou. Dozvedel sa, čo potreboval, a tak nejako mu to stačilo. Stačilo to vždy aj jeho otcovi a dedovi.

Začal mať zrazu neskutočné množstvo času. Prečítal za niekoľko mesiacov viac kníh než za celý svoj doterajší život, a aj to ho postrčilo k tomu, aby rozbehol vlastný obchod. Mal niečo našetrené, v banke si vzal malú hypotéku (netvárili sa práve nadšene, keď im vysvetľoval, že splátky im bude posilať inkasným príkazom z pošty) a dal sa do budovania. V mieste, kde býval, jeho obchodík čoskoro získal popularitu, okolo totiž žilo veľa študentov a dôchodcov a to boli vlastne jeho najčastejší zákazníci. Anička bola jednou z nich, a tak sa po čase dohodli, že mu bude pomáhať. Vždy, keď ráno otváral mreže a kovovú roletu, hrialo ho pri srdci, mal pocit, že je na správnom mieste a že toto je to, čo vždy túžil robiť, len nemal odvahy.

Nevýhody svojho „odpojenia“ si nepripúšťal. Áno, prišiel o pár kamarátov, jednoducho preto, že s nimi inak než online nekomunikoval a potom im nestál za to, aby sa mu ozvali inak. Vlastne bol rád, aspoň nebol tak často vonku na pive a mal viac času na knihy. Jeho sestra si ťukala na čelo, kedykoľvek sa stretli, ale po nejakom čase sa naučila zavolať mu na pevnú linku, keď sa s ním chcela porozprávať. Prišiel o pár triednych stretnutí, koncertov a akcií, ktoré by asi normálne navštívil, ale tak nejako si do hlavy usadil presvedčenie, že veci, ktoré ho majú stretnúť, ho skrátka stretnú. A takisto to vnímal aj s ňou. Celý týždeň od ich stretnutia dúfal, že mu nebude volať, aby to zrušila alebo presunula, a mal obrovskú radosť, keď jeho telefón ani raz nezazvonil.

V deň D sa mali stretnúť o piatej popoludní na námestí. Bol tam pre istotu o päť minút skôr, posadil sa na lavičku s knihou a čítal si. Občas pozrel hore a pátral očami po okolí, či niekde zahliadne hrivu kučera-

vých čiernych vlasov. Bolo 17.10 a nikde nikto. Na toto bol zvyknutý – zo začiatku ho také situácie znervózňovali, ale postupne mu došlo, že keby mal mobil, pravdepodobne mu od nej príde správa, že sa niekde zasekla v zápche, ušlo jej metro alebo sa vracala po kľúče, skrátka, stať sa mohlo čokoľvek a bolo normálne meškať. Mimochodom, stále mal v hlave to, čo mu rozprával otec, keď sa ho pýtal, ako sa to kedysi robilo, keď chcel človek večer do krčmy a nemal ako dať vedieť kamarátom, ktorí tam už možno boli. Alebo sa ich nemohol opýtať, kde sú.

„Bolo skrátka pár krčiem, kam sa chodilo, takže bolo normálne ísť sa do nich pozrieť a s veľkou pravdepodobnosťou človek v jednej z nich na tých kamarátov natrafil,“ povedal otec a jemu sa to veľmi páčilo. Dýchal z toho na neho taký omnoho väčší pocit spolunáležitosti a skutočného priateľstva.

Bolo 17.15 a ona stále nikde. Začal z toho byť trochu nesvoj, ale stanovil si pre seba deadline na 17.30. Ona mala jeho číslo, on jej nie, takže je vydaný napospas tomu, či sa mu ona ozve. Otvoril knižku a snažil sa sústrediť na jej obsah, čo mu, samozrejme, vôbec nešlo. Kedykoľvek sa rozhliadol okolo seba, videl len veľa hláv ľudí, ktorí boli ponorení do toho, čo ukazovali displeje ich mobilov. Zaujímavé je, že toto nikdy nevnímal, keď bol jedným z nich. Teraz sa mu to videlo až groteskné – je vlastne div, že denne neexistujú stovky prípadov, keď sa ľudia ťažko zranili po náraze do lampy alebo stĺpa, pretože nedávali kvôli mobilu pozor na cestu. O 17.28 mu niekto zaklopal na rameno. Bola to ona. „Ahoj, ja sa veľmi ospravedlňujem, neviem, ako sa mi to stalo, ale sadla som na metro v opačnom smere,“ povedala udýchane a rozosmiala sa. „Vôbec som nevedela, či tu ešte budeš, a nemala som ako dať vedieť.“ „To je úplne v poriadku, mám knižku, tak som sa nenudil.“ A potom bolo trápne ticho, keď obaja premýšľali, či sa majú pobožkať, alebo je na to ešte skoro.

Nakoniec jednoducho len vyrazili na prechádzku po meste. Rozprával jej, ako sa vlastne celý jeho proces „odpojovania“ začal, ako prebiehal

a akú vlastne v skutočnosti robí prácu. „Mne sa to celé vidí, ako keby si bol z nejakého iného storočia,“ vypadlo z nej a hneď si uvedomila, ako to vyznelo. „A to nemyslím zle, len je to skrátka... neobvyklé.“ Prikývol, toto nepočuje zďaleka prvýkrát. „Len ma zaujíma, naozaj to nemá žiadne nevýhody?“ „Žiadne, ktoré by to rozhodnutie nejako zmenili.“ „Jasné. Podme sa baviť o niečom inom, nebudeme predsa stále dookola riešiť, že nemáš mobil,“ zasmiala sa, pohodila vlasmi a jemu sa možno trochu podlomili kolená. Nakoniec z toho bolo úplne skvelé popoludnie a večer, došlo aj na bozk – a rozhodne nebol jeden – a na konci si dohodli ďalšie stretnutie. „Začínam chápať výhody života bez mobilu. Keby bol ktokoľvek iný, necháš ma čakať s tým, že sa ozveš. Takto si musíme dohodnúť rovno to budúce stretnutie,“ smiala sa. „Náhodou, tiež ti môžem povedať, že zavolám z pevnej. Pamätáš, ako za nášho detstva frčali odkazy na záznamníku? Páčilo by sa mi to aj dnes.“ „To je vlastne celkom romantická predstava,“ usmiala sa a potom sa dlho bozkávali a nechceli sa pustiť. Ďalšie stretnutie si naplánovali hneď na pozajtra. Napísala mu na papierik svoje telefónne číslo a pripadala si, ako keby žila v čase filmu Pomáda.

Keď šiel domov, videlo sa mu, že gravitácia pôsobí na jeho telo nejakom menej než obvykle. Rozhodol sa, že pôjde okolo kníhkupectva, len tak, aby sa pozrel, či Anička vyvesila tie aktualizované otváracie hodiny. Lenže už z diaľky videl, že niečo nie je v poriadku. Pred obchodom stála dodávka s nápisom Havária vody. Dočerta. Ale možno to nie je k nim.

Bohužiaľ bolo. Anička vybehla z obchodu uplakaná a náhlivo mu vysvetľovala, čo sa stalo. Pripadalo mu v tej chvíli veľmi zábavné, ako si aj v takom rozporení zachováva svoj moravský prízvuk a hovorí výhradne spisovne. „Keď si odišiel, asi o štvrtej, tak som si šla po desiatu a vrátila som sa a šla som sa pozrieť dozadu do skladu, pretože som hľadala jednu knihu, a tam som si všimla, že zo stropu kvapká voda a že to tam je celé premáčané, muselo to trvať už nejaký čas, a potom som si uvedomila, že sme sa v sklade neboli pozrieť od minulého piatka,

a tie knihy pod tým boli všetky mokré, a keď som to tam začala upratať, tak sa zrazu kus toho stropu odtrhol, vyvalilo sa veľa vody a zaplavilo to knihy a regály. Chcela som ti zavolať, ale nie je ako..." – potom už nevedel, pretože sa naplno rozplakala. Jemu sa chcelo tiež plakať. Šiel dovnútra do obchodu a zatukal na rameno jednému z mužov, ktorí sa tam pohybovali. „Môžete mi, prosím, povedať, ako sa to stalo?“ „Vy ste majiteľ?“ „Áno.“ „No, mladý pán, vyzerá to, že v byte nad vami niekam odišli a nechali pustenú vodu. Už sme ich kontaktovali, niekto od nich sem príde, ale ten strop, to je v háji, to sa bude musieť celé urobiť znova. Ten dom je starý, musíme zistiť, čo statika... Máte to poistené?“ „Mám," hlesol.

Strávili s Aničkou celú noc sušením a vypratávaním kníh. Keby tak tá voda natiekla len do tých nových, ale, bohužiaľ, zničila aj množstvo starých originálov, ktoré skrátka už nikde nezoženie. Absolvoval nekonečný hovor s poisťovňou, kde dotyčný človek absolútne nedokázal pochopiť, že nemá e-mail ani číslo na mobil a že spolu celú škodu budú vybavovať v pobočke osobne, alebo poštou. Nespál ani ďalšiu noc, stále likvidovali škodu a zničené knihy. Večer za ním prišiel nejaký cudzí chlapík, ktorý sa predstavil ako Bílek a že on vlastní ten byt nad nimi. „Mám tam nájomníkov, sú na dovolenke, už som im volal. Budú vám musieť nahradiť škody, iste chápete, že ja to z vlastného hradiť nebudem, keď to nie je moja vina. No, ten strop a nové podlahy, to tiež budú musieť zacvakať, ale hovorím si, keď majú prachy na dovolenku, tak budú musieť mať aj na toto, že.“ „Asi áno..." „No, tak mi dajte na seba číslo, ja vám zavolám, až sa tu objavia, a prepojím vás, nechcem žiadne problémy.“ „Dobre, len je to pevná linka a nie som pri nej stále.“ „Ja som si hovoril, že ste nejaký divný." Vzal si na neho číslo a odkráčal.

Keď konečne dosušil posledné knihy a ako-tak vymyslel, ako to vnútri obchodu všetko upratať a premiestniť tak, aby sa tam dal opraviť strop a nezničilo to ďalšie kusy, odišiel domov. A až medzi dverami ho udrela do hlavy šialené uvedomenie. Mal mať dnes rande a úplne na to

v tom strese a nevyspaní zabudol. Musí jej zavolať. Kde má, dopekla, to jej číslo, dávala mu ho na papieriku a on si ho strkal do vrečka týchto nohavíc, ktoré už dva dni nevyzliekol. Lenže papierik nikde. Vrátil sa do obchodu a hľadal ho asi hodinu po zemi, až ho konečne našiel. Rozmáčaný a nečitateľný. „Kurníkšopa!“ zakľal nahlas a začal vymýšľať, čo bude robiť. Poznal jej meno, ale nevedel presnú adresu. Bude musieť zavolať Martinovi, či ju pozná. Musí ju poznať, keď bola na tej jeho akcii. Najskôr však musí zohnať číslo na Martina. Po dvoch hodinách obvolávania známych mal konečne kontakt na Martina. Nedvíhal mu to. S tým sa už počas svojej „analógovej“ kariéry stretol – keď volá ľuďom z pevnej linky, nedvíhajú to, pretože si o ňom myslia, že je nejaká otrava s telemarketingom, banka alebo podvodník.

Dovolal sa mu až na druhý deň. „No prosím,“ povedal do telefónu nabrúsene. „Ahoj, to som ja, snažím sa ti dovolať už druhý deň,“ vyhrkol na neho. „No nazdar, kámo, to vieš, ja tie pevné nedvíham. Ty si aj tak hustý, že v tomto furt ideš.“ „Prosím ťa, pamätáš si na to dievča, čo som sa s ňou bavil u teba na párty?“ „Tá čierna kučeravá? Dobrý výber, haha.“ „Áno, dík. Potrebujem jej telefón.“ „No ale to ti ja, kámo, nepomôžem, nepoznám ju.“ „Počkaj, ako to, ved' bola na tvojej akcii.“ „Hej, ale asi prišla ako niečí sprievod, fakt neviem, ani neviem, ako sa volá, sorry.“ „Aha, hm, tak nič. Tak sa maj.“ Sklamane položil slúchadlo a vôbec nechápal, ako je to možné, ved' sa s ním o Martinovi bavila.

Počas nasledujúcich pár dní skúsil obvolať ešte pár kamarátov, ktorí by mohli poznať jej číslo, pretože na tom večierku boli s nimi, ale od všetkých sa dozvedel to isté. Nikto ju nepozná a nikto nevie, kde býva. Ponúkali mu, že jej napíšu na Facebooku, pretože jej meno predsa poznajú, ale to sa mu nepáčilo, to si už rovno mohol obnoviť vlastný Facebook.

Po pár dňoch bol taký unavený a smutný z toho, čo sa stalo s obchodom, že ju trochu pustil z hlavy. Spomenul si vždy až pred spaním

a uvedomil si, že mu s ňou bolo fakt veľmi dobre a že by toto všetko nemal zahadzovať len preto, že odmieta žiť v digitálnej totalite. A tak sa, po týždni vnútorného boja, posadil k stolu a vytiahol zo šuplíka svoj starý notebook. Cítil sa ako feták, ktorý si ide dať dávku po roku abstinencie. Keď sa obrazovka rozsvietila, nevedel, ako sa má cítiť. Ale na to teraz nie je čas. Otvoril Facebook, prihlásil sa a aktivoval svoj účet. Mal tam asi 678 oznámení, je zábavné, že vaša digitálna stopa po vás zostane aj takto dlho po „odpojení“, a zadal do vyhľadávacieho okienka jej meno. Našiel jej profil. Telefónne číslo tam nemala, tak jej napísal správu. Mimochodom, mali len jedného spoločného priateľa – Martinovu exmanželku. Zvlášťne. Čakal asi hodinu, či si správu zobrazí, a keď sa tak nestalo, zase všetko vypol. Musí do obchodu, dnes tam prídu robiť nový strop.

Sedel za stolom a bol ponorený do knihy, keď vtom mu niekto zaklopal na rameno. Bola to ona. „Ahoj.“ Neveril vlastným očiam. „Ahoj! Čo tu robíš?“ „No, kratšia verzia príbehu je, že keď si pred pár dňami nedorazil a ja som ti márne x-krát volala a ty si to nedvíhal, rozhodla som sa ťa nájsť.“ „Ja som nebol doma, vytopili mi obchod a...“ „Ja viem. A pretože som síce vedela tvoje meno, ale nie adresu a ani miesto, kde máš obchod, rozhodla som sa obísť všetky malé kníhkupectvá v Prahe. S tým, že ťa azda raz nájdem. Ani to netrvalo tak dlho!“ Zasmiala sa a on bol v šoku. „Ja som ti dnes napísal správu na Facebooku...“ „Fakt? No vidíš, a ja som už asi týždeň Facebook vôbec neotvorila, inšpiroval si ma.“ Chcel sa radovať, ale ešte jedna vec mu v tom bránila. „Počkaj, ale vysvetli mi, prečo si bola na tej akcii, Martin ťa vraj nepozná.“ Sčervenela a bolo vidieť, že je v rozpakoch. „No... ja som v skutočnosti kamarátka Vlad'ky, jeho ex. Martin ma nepozná a jej sa videlo ako skvelý nápad ma tam vyslať, aby som zistila, či už má niekoho nového. Je mi to trápne, ale je to kamarátka, tak som to pre ňu urobila.“ „Haha, a v skutočnosti máš pritom niekoho nového ty,“ povedal jej, pobožkali sa a on si ešte v ten deň zašiel kúpiť tlačidlový mobilný telefón.

Pán magister

Odkedy si pamätal, bol pre svojich rodičov vždy sklamaním. Dávali mu síce najavo, že ho majú radi, lenže ako keby pri každom takom momente bolo veľké ale. Ako dieťa si to neuvedomoval – mal týchto rodičov, mal ich najradšej a nemal žiadne porovnanie s inými, ale čím bol starší, tým viac si všímal, že u nich doma skrátka niečo nejako nehrá. Od určitej chvíle závidel svojim kamarátom, keď bol u nich na návšteve. Býval tam taký pokoj a pohoda, žiadna nervozita vo vzduchu ako u nich. Mamičky kamarátov k nim bývali dobré, občas ich napríklad aj pohladili alebo objali, stále sa starali, či majú dosť jedla, a často piekli rôzne koláče a podobne. Jeho mamička nikdy nič nepiekla, otec variť nevedel. Niežeby doma trpeli hladom, ale nikoho to v kuchyni nebavilo a sviečková bola len raz za rok, na sviatky. Ale to by mu tak neprekážalo, mrzelo ho, že mal pocit, ako keby medzi ním a rodičmi bola odjakživa nejaká sklenená stena, do ktorej on vždy narazil, keď sa k nim rozbehol, aby im povedal o nejakom svojom úspechu.

Nikdy nebol dosť dobrý. Keď dostal diplom za plávanie, pýtali sa, prečo je druhý a nie prvý. Keď mal vyznamenanie v škole, pýtali sa, prečo má dve dvojky a nie čisté jednotky. Keď ho chceli k niečomu motivovať, ne snažili sa vyzdvihnúť jeho silné stránky, ale posmievali sa tým slabým. A radi sa s ním porovnávali. „Ja som v tvojom veku už vedela urobiť kotrmelec aj dozadu“ sa postupom rokov zmenilo na „Ja som v tvojom veku ovládal aj derivácie“ a nakoniec, samozrejme, prišlo aj „Ja som

v tvojom veku už dávno vedela, čo chcem v živote robiť“.

Keď končil gymnázium, na ktoré šiel vlastne preto, že v 13 rokoch nevedel, čo chce robiť, rovnako ako to nevie teraz, bol zúfalý. Mal si podať prihlášky na vysoké školy a vlastne si ani nebol istý, či na nejakú vysokú školu ísť chce. Vždy mal niekde vzadu v kútiku hlavy, že by chcel pracovať v zdravotníctve, ale to sa opovážil pred rodičmi povedať raz a zle pochodil. „Chceš ísť na medicínu? Výborne,“ znela prvá reakcia. Keď im však povedal, že nemyslí medicínu a nechce byť lekárom, ale že by ho lákalo byť nejakou pomocnou silou v zdravotníctve, mužským ekvivalentom zdravotnej sestry, začalo sa peklo. „No to hádam nemyslíš vážne, Krištof,“ rozkričal sa otec znenazdania a mama nezostávala pozadu. „To je po prvé práca pre ženy a po druhé, chceš si zničiť zdravie a za pár drobných utierať zadky starým ľuďom nad hrobom“? Bolelo ho, akí boli bezcitní. Vždy cítil so starými, chorými alebo inak osudom skúšanými ľuďmi veľkú spolupatričnosť a možnosť pomáhať ho vnútorné veľmi naplňala. A keď sa rozhodoval, čo so životom, mal dojem, že väčšie uspokojenie by v žiadnej inej činnosti nenašiel.

Medzi chlapcov v škole nikdy nezapadol, všetci mali také tie klasické záľuby ako bicykel, futbal, kartačky, motorky; jeho bavilo pozeráť dokumenty o prírode a rád si čítal foglarovky. Zdalo sa mu čarovné, že vo svete Rýchlych šíпов sa ešte dá rozlíšiť, kto je dobrý a kto je zlý. Vlastne si možno viac rozumel s dievčatami než s chlapcami. To, samozrejme, vyvolávalo posmešky a nadávky, počas dospievania často počúval výkriky ako „teploš“ a pritom vedel, že sa mu páčia dievčatá. Nechápal, kde sa vo všetkých okolo berie tá zlosť. Po čase si na to zvykol, bol voči svojmu okoliu tak trochu ako „muchy, zjedzte si ma“ a radšej všetky nadávky mlčky prehliadal, akoby sa bránil. To jeho šikanujúcich spolužiakov len povzbudzovalo k ďalším nadávkam a útokom.

Jeho otec, bohužiaľ, vôbec nebol na jeho strane. Vrátil sa jedného dňa z rodičovského združenia a zúril. Krištof nechápal prečo, známky má

úplne v pohode, priemer sa mu nezhoršil. „Vieš, čo mi povedala jeho triedna?“ otočil sa na mamu. „Čo?“ opýtala sa vydesene. „Že chlapca šikanujú. Že mu nadávajú do teplošov. A že on to necháva tak a že o neho učiteľka má strach.“ Otočil sa na syna. „Môžeš mi to vysvetliť?“ „Mám ti vysvetľovať, prečo sa ku mne takto správajú, oči?“ Otec ale nemal náladu na sarkazmus. „Nie, vysvetli mi, prečo si taký slaboch! Prečo sa nebrániš alebo si azda naozaj na chlapcov?“ Jeho matka si schovala tvár do dlaní, ako keby nechcela poznať odpoveď. „Nie som,“ povedal pevným hlasom a ruky zvieral v pästi tak pevne, až mu zbeleli. „Neviem, prečo mi nadávajú, asi že sa s nimi nebavím o futbale a viac sa bavím s dievčatami alebo sám. Je to trestné?“ Touto otázkou rodičov vykoľajil. Využil chvíľu ticha, pozbieral sa a odišiel do izby. Priemer známok má dobrý, ale to by znamenalo, že by ho niekto musel pochváliť, čo sa v tejto rodine teda rozhodne nemôže stať.

Keď zmaturoval, ulavilo sa mu, ale len čiastočne. Rodičia ho dotlačili do prihlášok na ekonomickú, právo a politológiu, aby v živote mohol robiť „niečo poriadne“. Jasne mu vysvetlili, že kým ho budú na škole živiť, tak si teda rozhodne nebude sám diktovať, čo v tom živote bude robiť. A tak urobil celkom bez problémov prijímačky a po prázdninách nastúpil na právo. Od prvej chvíle vedel, že to bola obrovská chyba. Zase sa ocitol v kolektíve ľudí, s ktorými si absolútne nemal čo povedať. Niektorí spolužiaci sa mu videli takí arogantní a mimo, že to bolo až zábavné. Kúsok od právnickej fakulty bola Nemocnica Na Františku. Chodieval okolo nej, keď sa šiel medzi prednáškami alebo po skončení školy prejsť. Občas cez dvere zahliadol nejakú zdravotnú sestru a znovu a znovu si pripomínal, že jeho miesto na svete je niekde úplne inde než v kancelárii s hromadou paragrafov.

Keď prišiel domov po konci prvého semestra a mal za sebou úspešne zložené všetky skúšky, zase naivne dúfal, že ho niekto potľapká po ramene a povie: „Dobrá práca.“ Nestalo sa. Rodičia začali riešiť, že štúdium v Prahe stojí kopu prachov, že ho nemôžu na škole živiť večne

a že by si mal nájsť nejakú brigádu. „Ja som v tvojom veku po škole chodil pomáhať do fabriky,“ povedal mu otec a mama prikyvovala. „Nehovor mi, že v hlavnom meste by si si nenašiel nejakú slušnú prácu, aj pri pokladnici by to predsa bolo fajn.“ Sedel a v hlave sa mu prehánali obrázky spolužiakov, ako sa pri fakulte snažia zaparkovať svoje celkom nové bavoráky. Určite si na ne tiež zarobili za pokladnicou v Tesco. „Ja mám ale dosť učenia,“ namietol chabo. „Áno? Ale prosím ťa,“ to bol mamin najčastejší a najpádnejší argument. „Áno, tie skúšky na jednotky sa samy neurobili,“ skúsil to ešte znovu. „V prvom ročníku v prvom semestri to dajú všetkým, s tým na mňa nechod.“ A to bola pre neho asi úplne posledná kvapka. Strávil dva mesiace v skriptách, aby sa učil na predmety, ktoré ho nebavili, v škole, ktorú nenávidel. Na skúškach vyletela polovica jeho spolužiakov a on mal najlepší prospech z ročníka. A potom sa dozvie, že to dali každému. Mal toho po krk. „Dobre.“ Zdvihol sa a odišiel do izby. Okamžite začal konať. Vygooglil si možnosti, ako sa dá diaľkovo alebo po večeroch študovať na praktickú sestru. Našiel ich niekoľko a do vybraných škôl rovno napísal.

Postupne sa dozvedel, že prijímacie skúšky na diaľkové štúdium by nemusel robiť, keď má maturitu a za sebou ročník vysokej školy, ale zároveň zistil, že štúdium bude trvať päť rokov a že mu to zaberie aj v tej „diaľkovej“ forme veľa času. Na právo sa zároveň nemohol vykašľať – rodičia by ho zavrhlí a prestali živiť a on teraz bude peniaze veľmi potrebovať. Vyplnil prihlášky a napísal na študijné oddelenie, či by prípadnú prax potom mohol vykonávať priamo na Františku, pretože to má blízko na fakultu. Bolo dosť ťažké vysvetliť referentkám, že študuje právo a zároveň by chcel študovať za zdravotnú sestru, ale keď sa mu to konečne podarilo, po niekoľkých týždňoch mal pred sebou svoj nový študijný plán. Bude si musieť nakombinovať prednášky v škole tak, aby ich stíhal napoly s praxou v nemocnici, nevie presne, kedy bude spať, ale stálo mu to za to. Keď si celý tento plán premyslel, mal dojem, ako keby sa zrazu prebudil z nejakej kómy. Rodičom o tom, samozrejme, hovoriť nebude, tí by ho od hanby najskôr vydedili.

Začiatky boli poriadne krušné a vlastne nielen začiatky. Bol vo svojej novej „triede“ jediným mužom, inak sa cez víkend na dvanásťhodinové maratóny prednášok stretávali v učebni výhradne so skupinou dievčat. Ale vlastne mu to neprekážalo. Z predmetov ho najviac bavilo ošetrovateľstvo a psychológia, prvýkrát v živote mal pocit, že sa učí niečo, čo ho naozaj zaujíma. Bol to zvláštny kontrast, keď sa potom dostavil na prednášku z nejakého práva a chcelo sa mu na nej spať už po piatich minútach výkladu.

Domov začal cestovať menej často, jednoducho preto, že to nestíhal s víkendovým štúdiom, a vlastne aj preto, že sa bál, že by na ňom rodičia niečo spozorovali. Aj keď niežeby boli práve super empatickí. Keď prišiel na prázdniny a vedel, že ho v nasledujúcich mesiacoch čakajú desiatky hodín praxe a nebude môcť byť doma, nechal rodičov, aby si sami vymysleli, aký má na to dôvod. „A prečo zase ideš do Prahy? Ty tam máš dievča, že?“ Pokrčil ramenami. Neklame im, akurát ich nechá v mylnom dojme. Vyzerali navyše, že sa im ulavilo, že nie je homosexuál.

Prax bola náročná. Nikto sa s ním príliš nemaznal, nebol priestor na to robiť chyby alebo nejako váhať. Tým, že bolo zdravotníctvo plné žien a zdravotní bratia takmer neexistovali, bolo všetko ženám tak nejako prispôsobené. Ani to ho však neodrádzalo, naopak, začal si všímať, že má očividne talent. Nebál sa krvi ani nebol nervózny z úkonov ako pichanie injekcií alebo odberov čohokoľvek, vedel mať vo veciach systém a poriadok a nemal potrebu sa posmievať tým, ktorým to nešlo. Omnoho nervóznejší však bol z komunikácie s pacientmi a manipulácie s nimi. Hrozne sa bál, aby im neublížil. Od prvého dňa, keď vstúpil do nemocničnej izby, mal v sebe neprekonateľnú túžbu pomôcť všetkým, ako najlepšie dokáže. Niektoré jeho spolužiačky nadávali už po prvých hodinách praxe – že ľudia sú nechutní, smrdia, že ich nedokážu zdvihnúť, otočiť, že rozhodne nikdy nikoho nebudú cievkovať alebo mu vymieňať vývody. Nechápal, prečo sa na takú dráhu vydali, keď je im to všetko také odporné.

Postupne si všímal niečo, čo vnímal už ako pacient. Na ľudskosť v českom zdravotníctve tak nejako nie je čas. Všetko funguje ako hodinky, to áno, všetci vedia, čo majú robiť, vlastne bolo až neuveriteľné sledovať, aké množstvo hodín sú doktori schopní fungovať v jednom kuse,, pri tom za podmienok, ktoré neboli zďaleka ideálne. Všade bol podstava, na všetko chýbali peniaze, ale starostlivosť, tá bola prvotriedna. Ak teda hovoríme o tej lekárskej starostlivosti. Pokiaľ však pacienti čakali, že s nimi niekto prehodí vlúdne slovo, strávi s nimi o pár minút navyše, aby im lepšie vysvetlil diagnózu alebo zákrok, ktorý im budú robiť, tak toho sa, bohužiaľ, vo väčšine prípadov nedočkali. Krištof si to všímal nielen na lôžkových oddeleniach, ale aj v ambulancii. Raz tam napríklad dorazilo dievča s alergickou reakciou na tvári. Sestra ju položila, natočila jej EKG a vzala krv. Dievča sa pýtalo, prečo jej robia EKG, že potrebuje nejaký liek na tú alergiu, inak jej asi zhorí tvár. Sestra ju odbila slovami: „My to tu takto robíme.“

A to bola vlastne odpoveď na všetko. Krištof z toho bol frustrovaný a snažil sa zo všetkých síl tento prístup pacientom nejako kompenzovať. A tak sa po tom, čo sa raz večer dal do reči so starším pánom na internom, rozhodol, že urobí to, na čo nikto iný nemá čas. Bude sa s tými ľuďmi rozprávať. Druhý večer si so sebou priniesol dve foglarovky, pretože práve o tých s pánom hovorili, a kým sa mu skončila služba, prečítal v izbe pacientom dve kapitoly. Ostatné sestry si z neho ťahovali, že číta dedkom a babkám rozprávky na dobrú noc, ako keby to boli malé deti, ale on vedel, že robí dobre, a hlavne videl, ako dobre to robí pacientom.

Po čase sa klebety o jeho čítaní rozšírili po celej nemocnici a pacienti si ho objednávali ako izbovú službu. Keď dočítal, často sa s nimi ešte dlho rozprával, aj keď už mohol byť dávno doma. Štúdium ho bavilo, bolo náročné, ale to, čo dostával späť, to mnohonásobne prevyšovalo. Na práve sa mu zhoršil priemer, pretože nebolo v ľudských silách zvládať oboje precízne, dôležité však bolo, že prechádzal jednotlivými semestrami

a rodičia nemali žiadne podozrenie. Síce mu stále opakovali, že vyzerá unavene a málo k nim cestuje a kedy už teda konečne privezie ukázať tú svoju priateľku, ale inak od nich bol celkom pokoj.

A tak sa stalo, že po piatich rokoch dokázal Krištof niečo, čo bolo zdanlivo nemožné – vyštudoval právo a zároveň diaľkovo odbor praktická sestra. Štátnice z práva sa mu paradoxne zdali ako väčšia pohoda než záverečné praktické skúšky v nemocnici. V tom čase ho tam už však každý poznal, vrátane lekárov, a hneď po skúškach mu ponúkli miesto a celkom slušné peniaze. Vlastne to bolo možno aj viac, než by teraz dostal ako advokátsky koncipient, pomyslel si trpko. Jeho rodičia dorazili na promóciu a odovzdávanie diplomov a už-už to vyzeralo, že sú na neho pyšní. Keď prevzal diplom a posadil sa k nim, mama mu zašepťala: „Ale mohol byť červený, že.“ Len vyvrátil oči a vlastne mu to pripadalo na smiech.

A tak pokračoval vo svojom naučenom klamstve, a zatiaľ čo nastúpil do Nemocnice Na Františku, rodičom tvrdil, že pracuje ako koncipient v jednej advokátskej spoločnosti v centre Prahy. Boli spokojní a na nič viac sa nepýtali. V práci to, samozrejme, nebolo len skvelé, boli dni, keď s tým chcel praštiť, bol unavený, boľavý, presilený; o to viac obdivoval množstvo sestier, ktoré mali polovičnú telesnú konštitúciu než on, že to všetko fyzicky zvládnu. Ani psychicky to nebola zábava, pacienti umierali, občas, bohužiaľ, aj tí mladí, často sa stalo, že nejaký novoprijatý človek bol plný optimizmu a vôle žiť a oni ho postupne museli sledovať, ako chradne a odchádza. Krištof až príliš dobre a zblízka spoznal, aký je život prchavý, krehký, chvíľu tu je a o sekundu neskôr už nie.

Aj päť rokov po začiatku štúdia a ďalší polrok po nástupe do zamestnania si udržal chuť čítať pacientom pred spaním. Postupne za tie roky rozšíril svoj repertoár a medzi ľuďmi už bol taký známy, že sa naňho pýtali, sotva ich do nemocnice prijali. Dostával preto pravidelnú pochvalu od vrchnej sestry aj od primára a asi najzábavnejšie na tom všet-

kom bolo, že mu hovorili pán magister. Lekári a ľudia v zdravotníctve všeobecne si na tituly potrpeli, a tak keď zistili, že Krištof je právnik, bolo im trápne hovoriť mu krstným menom alebo mu tykať. A tak, aj keď ich presviedčal o opaku, občas im ten magister skrátka uletel.

Keď bol na jeseň po dlhšom čase u rodičov, slávnostne mu oznamovali, že sa chystajú na začiatku decembra na adventné trhy do Prahy a či sa teda všetci niekde stretnú, že by si dali nejakú spoločnú večeru. Krištof vedel, že v tom čase slúži, a tak sa vyhovoril na prácu s tým, že si to vynahradia po Vianociach. No áno, už zase ich sklamal. Skúšali sa ho aspoň vypytovať, na akých prípadoch teraz pracuje. Odpovedal im, že sú to samé ťažké prípady, väčšinou je to starší človek, ktorý potrebuje pomôcť v núdzi.

V decembri bol v nemocnici frmol. Navzdory predpovediam totiž zo dňa na deň prišla poľadovica, a na príjme tak mali od rána do večera zástupy zlomenín a výronov. Aj záchranka mala výjazdy častejšie než obvykle. „No áno, to sú tie trhy, ľudia sa tam napchajú zemiakovými plackami s litrom oleja a potom tu máme samé žĺčníky,“ kričala vrchná sestra zvesela. Krištof sa v ten deň nevyspal príliš dobre a dorazil do nemocnice s malým omeškaním. Rýchlo sa v izbe sestier prezliekol a utekal prevziať zmenu po kolegyni. „Pár nových, na interne jeden hrozne protivný chlap, pozor na neho,“ varovala ho pri odovzdávaní. Vzal si od nej papiere, prikývol a zistil, že má ešte chvíľku pred večernými liekmi, tak si skočil urobiť kávu. Vždy keď je unavený, je nepozorný, vie to o sebe, tak sa dnes bude musieť pekelne sústrediť, aby neurobil nejaký prešľap. Robiť chyby v nemocnici totiž môže skončiť fatálne. Novoprijatý protivník na internom ho netešil, nemá dnes náladu na niekoho, kto mu bude prirábať prácu, tak azda podľahne Krištofovmu kúzlu a možno si nechá niečo prečítať pred spaním. Dopil kávu, zistil, že má byť o päť minút na internom, vybehol a v polovici cesty si uvedomil, že papiere s pacientmi a údajmi nechal na stole. Už to nestíhal, bude si to pamätať a doplní to potom. Potrebuje ich len skontrolovať a pani

Dvořákovéj pichnúť penicilín, všetko ostatné sa dávkuje až ráno. Otvoril dvere do izby a spustil: „Dobrý večer všetkým, dúfam, že sa máte dobre. Ja tu pani Dvořákovéj len pichnem penicilín, budete odo mňa niekto niečo potrebovať? Posunúť posteľ, natriasť vankúš, vymeniť čaj? Viem, že tu leží nový pán, ja sa k vám hneď dostanem a povieme si čo a ako, áno?“

Na lôžko s novým pacientom poriadne nevidel, v izbe bolo šero, všetko, čo hlásil, bolo automaticky naučené. Keď vybavil penicilín, otočil sa k posteli toho nového protivníka a takmer to s ním seklo.

„Ahoj, oci.“